

ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา :
กรณีศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2

นายวีรพงษ์ คล้ายสอน

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**Factors Enhancing the Success of Educational Quality Assurance: A Case
Study of Wat Yod Phra Phimon School under the Office of Nonthaburi
Educational Service Area 2**

Mr. Wirapong Klaisorn

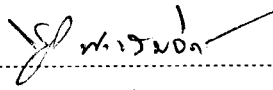
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2009

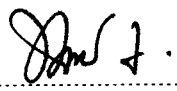
หัวข้อการศึกษาคั่นคว้ออิสระ   ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา:
กรณีศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานนทบุรี เขต 2
ชื่อและนามสกุล   นายวีรพงษ์ คล้ายสอน
แขนงวิชา   บริหารการศึกษา
สาขาวิชา   ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว้ออิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาคั่นคว้ออิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้การศึกษาคั่นคว้ออิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

วันที่ 21 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552

ชื่อการศึกษา **ก้นคว่ำอิสระ** ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษา
โรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2
ผู้ศึกษา นายวิรพงษ์ คล้ายสอน ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพ การศึกษาของ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 โดยการวิจัย ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ศึกษาจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา 1 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร โรงเรียน 1 คน ครู 3 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 คน ผู้นำชุมชน 2 คน ผู้ปกครอง 3 คน นักเรียน 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสนทนากลุ่มและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ เนื้อหาและนำเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพ การศึกษา ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษาโดยผู้บริหาร โรงเรียนวัด ยอดพระพิมล เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีบุคลิกภาพดี มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชนผู้บริหาร บริหารโรงเรียนโดยการ กำหนดขอบข่ายและกิจการการบริหารโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน มีการมอบงานได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของผู้รับผิดชอบ ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน 2) ปัจจัยด้านครูพบว่าครู โรงเรียน วัดยอดพระพิมลเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน มีความรัก และความสามัคคีกัน และมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และ 3) ปัจจัยด้านชุมชน พบว่าโรงเรียนวัดยอด พระพิมลตั้งอยู่ในชุมชนที่มีสภาพเศรษฐกิจระดับปานกลาง มีหน่วยงานสำคัญตั้งอยู่ในเขตชุมชนและมี ความพร้อมในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยคนในชุมชนมีความเชื่อมั่นและ ศรัทธาต่อผู้บริหารและคณะครู และศิษย์เก่ามีความรักและผูกพันกับ โรงเรียน

คำสำคัญ ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ การประกันคุณภาพการศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ก็โดยความช่วยเหลือและการสนับสนุน จากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา เพื่อการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้งานวิจัย ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล คณะครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียนและประชาชนในเขตชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชาทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณวิรัตน์ คล้ายสอน ผู้เป็นภรรยา พร้อมด้วยบุตร-ธิดา ที่ให้ความช่วยเหลือ และกำลังใจเป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาของการศึกษา

คุณประโยชน์ทั้งหลายที่พึงจะมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ดวงวิญญาณ ของ คุณยายเชียงใหม่ ผิวผ่อง พ่อแม่ ครูอาจารย์ และผู้ที่มีพระคุณทุกท่าน

วีรพงษ์ คล้ายสอน

ตุลาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ปัญหาการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อจำกัดของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	10
มาตรฐานการศึกษา	14
ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา	18
ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา	22
ปัจจัยด้านครู	29
ปัจจัยด้านชุมชน	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
กรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัย	38
วิธีการเลือกกรณีศึกษา	38
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	38
ข้อมูลที่ต้องการในการศึกษาวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล	39
ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การตรวจสอบข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4 ข้อมูลเบื้องต้นของ โรงเรียนและชุมชน	45
ชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา	45
วัดยอดพระพิมล	46
โรงเรียนวัดยอดพระพิมล	47
บทที่ 5 ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา	57
ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา	57
ปัจจัยผู้บริหารสถานศึกษา	57
ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ	58
ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่ดี	60
ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ	61
ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	62
ผู้บริหารมีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	63
ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัจจัยด้านการบริหาร	65
มีการกำหนดขอบข่ายและกิจกรรมบริหารและจัดการสถานศึกษา	65
ผู้บริหารมอบหมายงานได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของ ผู้รับผิดชอบงาน	67
ผู้บริหารใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร	72
ปัจจัยด้านครู	73
ครูมีวุฒิและการศึกษาอบรมที่ดี	73
ครูมีความสามารถในการสอน	75
ครูมีความรับผิดชอบเอาใจใส่ในด้านการเรียนการสอน	76
ครูมีความรักและสามัคคีกัน	78
ครูมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน	78
ปัจจัยด้านชุมชน	79
สภาพแวดล้อมทั่วไป	79
มีหน่วยงานทางราชการและองค์กรสำคัญตั้งอยู่ในเขตชุมชน	80
มีความพร้อมในปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา	81
คนในชุมชนมีความเชื่อมั่นต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนและ ศรัทธาต่อผู้บริหารและคณะครู	83
ศิษย์เก่ามีความรักและผูกพันกับ โรงเรียน	83
บทที่ 6 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	85
วิธีดำเนินการวิจัย	85
สรุปการวิจัย	86
ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้บริหารและการบริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล	87
ตอนที่ 2 คุณลักษณะของครู โรงเรียนวัดยอดพระพิมล	87
ตอนที่ 3 ลักษณะของชุมชนที่แวดล้อม โรงเรียนวัดยอดพระพิมล	88

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อภิปรายผล	90
ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้บริหารและการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล	90
ตอนที่ 2 คุณลักษณะของครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมล	92
ตอนที่ 3 ลักษณะของชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนวัดยอดพระพิมล	93
ข้อเสนอแนะ	94
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้	94
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	94
ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับหน่วยปฏิบัติ	95
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	96
บรรณานุกรม	97
ประวัติผู้ศึกษา	101

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีการศึกษา 2548 - 2549	50
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลจำนวนนักเรียน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีการศึกษา 2548	51
ตารางที่ 4.3 ข้อมูลจำนวนนักเรียน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีการศึกษา 2549	52
ตารางที่ 4.4 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก โรงเรียนวัดยอดพระพิมล เมื่อวันที่ 6-8 สิงหาคม 2545 ระดับก่อนประถมศึกษา	53
ตารางที่ 4.5 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก โรงเรียนวัดยอดพระพิมล เมื่อวันที่ 6-8 สิงหาคม 2545 ระดับประถมศึกษา	54
ตารางที่ 4.6 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ2 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล เมื่อวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2549 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาปฐมวัย	55
ตารางที่ 4.7 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ2 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล เมื่อวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2549 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ประถมศึกษา	56
ตารางที่ 5.1 ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีการศึกษา 2549	74

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	37
ภาพที่ 4.1 แผนผัง โรงเรียนวัดยอดพระพิมล	48
ภาพที่ 5.1 ขอบข่ายและกิจการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล	66
ภาพที่ 5.2 โครงสร้างการบริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล	68
ภาพที่ 6.1 ภาพรวมของปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล	89

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษา ถือเป็นกรให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยรัฐได้มอบหมายให้กระทรวง ทบวง กรมต้นสังกัด และสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ให้บริการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคมให้แก่ผู้รับบริการ คือ ผู้เรียน และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้รับบริการ โดยตรง รวมทั้งผู้รับบริการทางอ้อมคือสถานประกอบการ ประชาชน สังคมโดยรวม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่รัฐต้องตรวจสอบประเมินผลว่าการให้บริการดังกล่าวเป็นไปตามนโยบายด้านการศึกษารัฐและสนองความต้องการของผู้รับบริการกลุ่มต่างๆ เพียงใด

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องใช้หลักการบริหารจัดการเช่นเดียวกับการบริหารหรือดำเนินกิจการต่างๆ ที่ต้องมีการดำเนินงานให้เป็นระบบครบวงจร โดยมีขั้นตอนสำคัญประการหนึ่ง คือ การประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับอันจะสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด รวมทั้งมีจุดอ่อนหรือปัญหาในเรื่องใดบ้างที่ต้องแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้การวางแผนและการดำเนินงานในระยะต่อไปบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้จึงต้องให้ความสำคัญกับการประเมิน โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพภายนอก จากหน่วยงานที่เป็นกลาง คือ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพราะจะทำให้เกิดกลไกในการตรวจสอบอย่างจริงจังรวมทั้งกระตุ้นให้หน่วยงานที่จัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับชาติ ถึงหน่วยงานที่เล็กที่สุด คือ สถานศึกษา ต้องมีการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา โดยสถานศึกษาทุกแห่งจะได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุกๆ 5 ปี การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน อันก่อให้เกิดคุณภาพการอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน 2551: 4)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) เพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา จากการประเมินสถานศึกษา ในปีงบประมาณ 2549 - 2550 จำนวนทั้งสิ้น 15,601 แห่ง ในการนี้สำนักงานได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ในการรับรองสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 14 มาตรฐาน ได้ระดับดี (มากกว่าหรือเท่ากับ 2.75) ซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

2. ผลการประเมินได้ระดับดี 11 ใน 14 มาตรฐาน

3. ไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง

ปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา

1. สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่ยังไม่ได้บูรณาการเรื่องกันประกันคุณภาพภายในเข้ามาในการปฏิบัติงานปกติ

2. ผลการประเมินคุณภาพภายนอกด้านผู้เรียนส่วนใหญ่จะไม่ได้มาตรฐานในมาตรฐานที่ 4 ด้านการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มาตรฐานที่ 5 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมาตรฐานที่ 6 ด้านทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ในด้านครู ส่วนใหญ่จะไม่ได้มาตรฐาน ในมาตรฐานที่ 9 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในส่วนมาตรฐานด้านผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่จะต้องพัฒนาในเรื่องงานวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลการประเมินสะท้อนได้ในมาตรฐานที่ 12 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

1. ดันสังกัดควรให้ความสนใจ และเอาใจใส่ในการส่งเสริมสถานศึกษา ให้ดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ครูได้มีการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสนใจในการบริหารด้านวิชาการให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจะสะท้อนไปยังคุณภาพของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ทั้งนี้ดันสังกัดต้องจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอ เอาใจใส่ กำกับ ติดตาม และสนับสนุนสถานศึกษา ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2551: 10-12)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ. 2549 - 2553) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 จำนวน 58 แห่ง มีโรงเรียนที่ได้รับการรับรอง

คุณภาพ จำนวน 55 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 94.83 ไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.17 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 2551: 1)

โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบแรก เมื่อวันที่ 6-8 สิงหาคม 2545 ซึ่งผลการประเมินในภาพรวมเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้ (คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.36) โรงเรียนได้รับคำแนะนำจากการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก คือ ด้านนักเรียน โรงเรียนควรพัฒนาในด้านระเบียบวินัย การประหยัด การสรุปความทั้งการพูดการเขียน กิจกรรมด้านศิลปะดนตรี การเข้าใช้ห้องสมุด ด้านครู ควรปรับปรุงในเรื่องการที่ครูมีงานอื่นมาก (ที่ไม่ใช่งานสอน) การจัดทำแผนการสอนและการขาดบุคลากรด้านดนตรี ด้านการบริหารควรปรับปรุงการติดตามการปฏิบัติงาน การนำผลไปปรับปรุง การร่วมมือกับชุมชน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการพัฒนาระบบสารสนเทศ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 2545: 35-36)

ในรอบที่สอง โรงเรียนวัดยอดพระพิมลได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก เมื่อวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2549 ซึ่งมีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดีมากทั้งระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) 2549: 41-44) โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้รับการยกย่องเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการพัฒนาคุณภาพ ที่เป็นแบบอย่าง ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 และเป็นโรงเรียนสำหรับการศึกษาดูงาน การประกันคุณภาพภายใน ของโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกที่สอง โดยโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีความเป็นแบบอย่างในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ
2. ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน
3. ด้านการพัฒนาครู
4. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมต่อความสำเร็จ ในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

3. ปัญหาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดปัญหาการวิจัยไว้ดังนี้

- 3.1 ผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีคุณลักษณะและมีการบริหารสถานศึกษาอย่างไร ที่ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3.2 ครูของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีคุณลักษณะอย่างไร ที่ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 3.3 ชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีลักษณะอย่างไร ที่ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยหลักที่สำคัญและปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาจากนักวิชาการ และจากผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านชุมชนที่แวดล้อมสถานศึกษาเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นการวิจัย โดยกรอบแนวคิดสามารถจำแนกออกได้ 3 ด้าน ดังนี้

- 4.1 ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา
- 4.2 ปัจจัยด้านครู
- 4.3 ปัจจัยด้านชุมชน

5. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ซึ่งเป็นโรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกให้ผ่านในระดับดีมาก ตัวแปรที่ต้องการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครูและปัจจัยด้านชุมชน

6. ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนวัดยอดพระพิมล อำเภอไทรน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ดังนั้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงมีข้อจำกัดในการสรุปอ้างอิงไปยังประชากรในกลุ่มอื่นๆ โดยการสรุปอ้างอิง อาจกระทำได้เฉพาะกรณีที่มีบริบทใกล้เคียงกับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

7.1 ปัจจัย หมายถึง เหตุหรือการกระทำใดๆ ที่มีผลต่อการประกันคุณภาพของ โรงเรียน วัดยอดพระพิมล

7.2 ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จ หมายถึง เหตุหรือการกระทำใดๆ ที่ช่วยสนับสนุนให้ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

7.3 การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การมีระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานในแต่ละองค์ประกอบคุณภาพตามรายการตรวจสอบและตัว บ่งชี้คุณภาพที่กำหนดเพื่อเป็นหลักประกันแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนได้มั่นใจว่า สถานศึกษาแห่งนั้นสามารถให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

7.4 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล อำเภอไทร น้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีเขต 2 ซึ่งเป็น โรงเรียนที่ใช้เป็นกรณีศึกษาเฉพาะในการ วิจัยครั้งนี้

7.5 การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานตามหลักการบริหารสถานศึกษา และภารกิจของสถานศึกษา

7.6 ครู หมายถึง ครูของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล อำเภอไทรน้อย สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งเป็น โรงเรียนที่ใช้เป็นกรณีศึกษาเฉพาะในการวิจัยครั้งนี้

7.7 ชุมชน หมายถึง ชุมชนที่อยู่บริเวณรอบๆ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ซึ่ง ประกอบด้วย ชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา ซึ่งใช้เป็นกรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

8. วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษากรณีศึกษา

8.1 กรณีศึกษา

กรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้ รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในปี 2549 และได้รับการรับรอง ระดับดีมาก

8.2 การเลือกกรณีศึกษา

ผู้วิจัยได้เลือกสถานศึกษาแห่งนี้โดยพิจารณาจากข้อมูลเบื้องต้น คือ

8.2.1 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบแรกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เมื่อปี 2545 ซึ่งผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้และเป็นโรงเรียนที่ไม่ได้มาตรฐาน และโรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง เมื่อปี 2549 ได้รับการรับรองคุณภาพในระดับดีมาก ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวแสดงถึงการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่สูงขึ้น

8.2.2 โรงเรียนวัดยอดพระพิมลได้รับการยกย่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีให้เป็นโรงเรียนแบบอย่างการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และเป็นโรงเรียนสำหรับการศึกษาดูงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง โดยโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีความเป็นแบบอย่างในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาครูและด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

8.2.3 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล เป็นโรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 121-300 คน) ซึ่งในเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 มีจำนวนโรงเรียนขนาดกลางมากที่สุด ความรู้ในศาสตร์ และศิลป์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

8.2.4 ขนาดของสถานศึกษาและชุมชนมีขนาดไม่ใหญ่เกินไป และตั้งอยู่ในเขตอำเภอไทรน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ทำให้มีความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสนามวิจัย

8.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

8.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

8.3.2 ครู

8.3.3 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

8.3.4 ผู้นำชุมชน

8.3.5 ผู้ปกครองนักเรียน

8.4 การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 4 วิธีการ คือ

8.4.1 การศึกษาเอกสาร (documentary study)

8.4.2 การสังเกต (observation)

8.4.3 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview)

8.4.4 การสนทนากลุ่ม (focus group)

8.5 การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการ 3 วิธี คือ

8.5.1 การให้บุคคลที่อยู่ในสนามวิจัยตรวจสอบและรับรองความถูกต้องโดยการอ่านข้อมูลที่ผู้วิจัยบันทึกไว้

8.5.2 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ตามวิธีการของการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

8.5.3 การตรวจสอบข้อมูลด้วยการจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือข้อมูลในส่วนที่เป็นความคิดเห็นหรือทัศนะของผู้ให้ข้อมูล (evaluative data) และข้อมูลในส่วนที่เป็นรายละเอียดหรือการเล่าเหตุการณ์ (descriptive data) ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริง

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร โดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (analytic induction) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยนำมาจัดระบบข้อมูลและให้ความหมายของข้อมูลเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์

9. ประโยชน์ที่ได้รับ

9.1 ประโยชน์ด้านวิชาการ

9.1.1 ได้ข้อความรู้ในศาสตร์สาขาบริหารการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา

9.2 ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้

9.2.1 ใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น

9.2.2 ใช้เป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

9.2.3 ใช้เป็นแนวทางพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายนอก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการกำหนดกรอบแนวคิดขั้นต้นของการวิจัยและใช้เป็นความรู้พื้นฐานเพื่อทำการวิจัย รวมถึงการสรุปและอภิปรายผลการวิจัยซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ข้างต้นผู้วิจัยได้นำเสนอการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแยกออกเป็น 5 ตอน

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
  - 1.1 แนวคิดและหลักการในการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน
  - 1.4 การประกันคุณภาพภายในตามสาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ

2. มาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย
  - 2.1 มาตรฐานการศึกษาของชาติ
  - 2.2 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  - 2.3 มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2
3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพ
  - 3.1 ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา
  - 3.2 ปัจจัยด้านครู
  - 3.3 ชุมชน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา
5. สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 แนวคิดและหลักการในการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 7) อธิบายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนดการประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ

กรมวิชาการ (2545 : 9) อธิบายว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ในทุกระดับของวงการการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างประสานสอดคล้องกันเป็นระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้โดยอาศัยหลักการและวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่จะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่เป็นผลผลิตขององค์กร จะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้โดยความมั่นใจนี้ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชาการ และข้อเท็จจริง หลักฐานเชิงประจักษ์และความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (2550 : 183) อธิบายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสร้างความมั่นใจได้ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและที่สังคมต้องการ

เรืองเดช เฟื่องจันทร์ (2546: 15) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันให้แก่ผู้รับบริการการศึกษาว่า สถานศึกษาจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดและเป็นที่ยอมรับของสังคม

วิชา ศึกษาศาสตร์ (2546 : 11) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วนซึ่งมีความสัมพันธ์ ต่อเนื่องกัน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพ การศึกษา และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา

ขงยุทธ ขะบุญธง (2548: 19) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการ จัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ คือ ทั้งผู้เรียน ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มี ส่วนร่วมทุกฝ่ายมีกระบวนการทำงานเชิงระบบที่เรียกว่า P-D-C-A มาใช้ในการทำงานให้ได้ผลผลิต หมายถึง ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จนเป็นที่เชื่อถือ ศรัทธา และเป็นที่ยอมรับของ สังคม

สรุปการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาอย่างเป็น ระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการอันประกอบด้วยผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างผลผลิต (ผู้เรียน) มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

1.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 7) ระบุว่าระบบการประกัน คุณภาพทางการศึกษาที่ได้มีการพัฒนากันอยู่ขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทาง เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และพัฒนา สถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพเป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยหน่วยงานที่ กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ยัง ถือว่าเป็นการประเมินภายใน เพราะดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของ สถานศึกษา ซึ่งจะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดโดย หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษามีการพัฒนาอันเป็น การเตรียมความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา

1.3 การประกันคุณภาพภายในตามสาระบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545: 23-24) ได้ระบุใน หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้
มาตรา 47 ให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพ ภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมาย
มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหารการศึกษาที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้น สังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะ เป็นองค์การมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผล การจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและ หลักการและแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก ห้าปี นับแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาตลอดจนให้บุคลากรคณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้ง ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการ ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น

มาตรา 51 ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐาน ที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการ ปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขในระยะเวลาที่กำหนด หาก มิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการอาชีวศึกษา หรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: คำนำ) ระบุว่า การประกันคุณภาพภายใน คือ กระบวนการบริหารการศึกษาที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องทำอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่หรือเป็นเรื่องแปลกแยกไปจากงานปกติและไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมินไม่เน้นการสร้างเอกสารแบบวัด หรือแบบประเมินเป็นจำนวนมาก แต่เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีสาระบัญญัติที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน

1.5 แนวคิดการประกันคุณภาพทางการศึกษาตามหลักบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 8-9) อธิบายแนวคิดไว้ว่า ตามหลักการบริหารนั้น การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ หลักการและกระบวนการ การบริหารดังกล่าวเป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยจะต้องมีกระบวนการ การวางแผน การทำตามแผน การตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานได้ผลและมีคุณภาพดี

กระบวนการพัฒนาคอนในสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษา มีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติเป็นอย่างไร ถ้าจะให้เด็กมีคุณสมบัติดังกล่าวก็ต้องช่วยกันคิด ช่วยกันวางแผน ช่วยกันทำ ช่วยกันตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดและเพื่อพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลาโดยร่วมกันทำงานเป็นทีม การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการ การลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวคิด การทำงานที่เป็นระบบนี้ จะช่วยสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันภายในสถานศึกษาเกิดความรู้สึกว่าเป็นงานปกติเป็นการมองตนเองและประเมินตนเองซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลที่มั่นคง และเป็นจริง พร้อมเสมอต่อการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอก

1.6 การประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 34) อธิบายว่า การประเมินคุณภาพ ภายนอกเป็นการประเมินการจัดการศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดย

หน่วยงานหรือบุคคลภายนอก เพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งต้องเริ่มต้นจากการที่สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุง พัฒนาคุณภาพของตนเองและมีระบบประเมินตนเองก่อนต่อจากนั้นจึงมีการประเมินภายนอกโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งจะดำเนินการโดย พิจารณาและตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก จึงควรสอดคล้องกันเพราะต่างก็มุ่งสู่มาตรฐานหรือคุณภาพที่ คาดหวังให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน ด้วยเหตุนี้จึง ได้มีการวางกรอบแนวทางและวิธีการในการ ประเมินภายนอกโดยกิจกรรมหลักที่ควรดำเนินการต่อเนื่องกัน ประกอบด้วย การประกันคุณภาพ ภายใน การประกันคุณภาพภายนอก และการติดตามผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา

2. มาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 1) อธิบายว่า มาตรฐาน การศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นใน สถานศึกษา ทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานในบริบทนี้จึงเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยองค์รวม การกำหนดให้มีมาตรฐานทำให้เกิด โอกาสที่ เท่าเทียมกันในการพัฒนาคุณภาพ เพราะสถานศึกษาทุกแห่งรู้ว่าเป้าหมายการพัฒนาที่แท้จริงอยู่ที่ ไใด การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษา เป็นการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา 2 ประการ คือ สถานศึกษาทุกแห่งมีเกณฑ์เปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกัน และมาตรฐานจะทำ ให้สถานศึกษาเข้าใจชัดเจนว่าจะพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางใด ดังนั้นหากมีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือมีการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานโดยองค์กร ภายนอก สถานศึกษาก็จะสามารถเตรียมตัวให้พร้อมในการประเมินนั้นๆ ได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 1) อธิบายว่าการกำหนด มาตรฐานเป็นการกำหนดความคาดหวังให้ชัดเจนสำหรับผู้บริหาร ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาถ้าไม่มีมาตรฐาน สาธารณชนก็ จะไม่ทราบว่าสาระสำคัญที่แท้จริงของการจัดการศึกษาอยู่ที่ใด คุณภาพการจัดการศึกษาแต่ละแห่ง มีจุดเด่น หรือ จุดควรพัฒนาเรื่องใดบ้าง การกำหนดให้มีมาตรฐาน ทำให้สถานศึกษาต้องถือเป็น ความรับผิดชอบที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน คุณภาพครูที่จัดการเรียนการสอนให้ได้

มาตรฐาน คุณภาพการบริหาร และคุณภาพด้านการจัดสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้มาตรฐานยังนำมาใช้เป็นแนวทางให้กับสาธารณชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้คุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ สูงขึ้นตามความคาดหวังของชุมชน มาตรฐานการศึกษาจึงมีคุณค่าแก่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผู้เรียนทราบความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติว่า ต้องการคนที่มีลักษณะพึงประสงค์อย่างไร ทำอย่างไรจึงจะเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนด จึงทำให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง

2. ครูจะทราบว่า ครูคุณภาพที่ชาติต้องการมีคุณสมบัติและคุณลักษณะอย่างไร ต้องจัดการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะเป็นจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานการศึกษาจึงเป็นกรอบแนวทางที่ทำให้ครูรู้ว่า จะต้องออกแบบการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลอย่างไรเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่มาตรฐานกำหนดไว้

3. มาตรฐานการศึกษาจะเป็นแนวทางให้สถานศึกษากับท้องถิ่นร่วมมือกันจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. มาตรฐานการศึกษา เป็นเครื่องมือสื่อสารให้ประชาชนได้ทราบกระบวนการจัดการศึกษาซึ่งจะทำให้คนในท้องถิ่นเข้าใจและมีส่วนร่วม เพื่อให้การจัดการศึกษาช่วยยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

5. มาตรฐานการศึกษา จะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ทุกองค์ประกอบของระบบการศึกษาขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กันสู่เป้าหมายเดียวกัน มาตรฐานการศึกษาทำให้เกิดภาพการจัดการศึกษาที่มีความหมาย

2.1 มาตรฐานการศึกษาของชาติ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549: 2) อธิบายเกี่ยวกับอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษาชาติ ไว้ดังนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีหลักการการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้คนไทยทั้งปวงได้รับ โอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษาและพัฒนาคนไทย ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์ อุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิตและการสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็กเพื่อปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไทยตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความต้องการของผู้เรียน สามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่า การศึกษาเป็น

กระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคม และเพื่อให้เป็นไปตามอุดมการณ์และหลักการในการจัดการศึกษาดังกล่าว จึงได้กำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ไว้ 3 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของคนไทย ที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก

มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งการเรียนรู้

2.2 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550: 9-14) กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2548 ซึ่งมี 18 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึก ในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี
วิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุนทรีย์ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

มาตรฐานที่ 9 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงาน
ที่รับผิดชอบหมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี และมีครูเพียงพอ

มาตรฐานที่ 10 ครู มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี
ประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการ
บริหารจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง มีภาวะผู้นำและมี
ความสามารถบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารและจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

2.3 มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549 : 58-62) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 14 มาตรฐาน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มี
วิจรณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 5 เด็กมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 8 ครูมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ

มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

จากการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานในการจัดการศึกษา จะพบว่ามีหลายปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2547: สรุปผลงานวิจัย) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่าปัจจัยภายในสำคัญที่ส่งเสริมการดำเนินการประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กรและด้านบุคลากร ส่วนด้านโครงสร้างองค์กร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านสภาพทางกายภาพเป็นปัจจัยส่งเสริมระดับรองลงมา สำหรับปัจจัยภายนอกที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพ คือ ปัจจัยด้านสังคมและปัจจัยด้านการเมือง

ผลการสังเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่

1. ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ทุ่มเทและจริงจังต่อการทำงาน 2) ผู้บริหารมีความสนใจใฝ่เรียนรู้และมีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) การใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 4) ผู้บริหารมีการบริหารที่เข้มงวดเคร่งครัดต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร 5) ผู้บริหารมีทักษะในการบริหาร

2. ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร

ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์ที่ดีของครู มีความรักใคร่ กลมเกลียว 2) การมีแบบแผนการ

ทำงานเป็นทีมและมีความร่วมแรงร่วมใจและแบ่งปันช่วยเหลือกัน 3) การมีตัวแบบของการเป็นครูที่ดี และปฏิเสธครูที่ขาดความรับผิดชอบ 4) วัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนที่มีลักษณะยอมรับการเปลี่ยนแปลง 5) วัฒนธรรมการทำงานที่ยอมรับและเห็นคุณค่าของการประเมินเพื่อพัฒนางาน

3. ปัจจัยด้านบุคลากร

ปัจจัยด้านบุคลากรที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ 1) ครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ 2) ครูมีความสนใจใฝ่เรียนรู้และทัศนคติที่ดีในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง 3) ครูเชื่อว่าการประกันคุณภาพเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน 5) ครูมีความเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน 6) ครูมีความภาคภูมิใจในโรงเรียน

4. ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การ

ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การที่ส่งเสริมการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ 1) โครงสร้างการประสานงานภายในโรงเรียนมีความคล่องตัว 2) การมีบุคลากรคณะทำงานหรือฝ่ายที่รับผิดชอบการดำเนินการประกันคุณภาพ

5. ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์

ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ 1) การมีวัสดุอุปกรณ์เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง 2) การนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

6. ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพ

ปัจจัยด้านสภาพทางกายภาพที่ส่งเสริมการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ 1) ความพร้อมด้านอาคารสถานที่ใช้จัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และ 2) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบ สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย

7. ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคม ที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ 1) การที่ชุมชนให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 2) ชุมชนให้การสนับสนุนด้านต่างๆ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการได้บางส่วน

8. ปัจจัยด้านการเมือง

ปัจจัยด้านการเมืองที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ 1) การที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหน่วยงานต้นสังกัดกำหนดให้

โรงเรียนมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา 2) นโยบายที่โรงเรียนได้รับการประเมินจากหน่วยงานต้นสังกัดช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน 3) การที่หน่วยงานต้นสังกัดมีการนิเทศให้ความช่วยเหลือโรงเรียน 4) นโยบายปฏิรูปการศึกษาส่งผลให้มีการพัฒนาบุคลากรและเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงาน

วิรุพท์ แสงงาม (2543: 108-116) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา มีดังนี้ คือ

1. ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 7 ปัจจัย คือ

1.1 การใช้หลักสูตร สิ่งที่มีอิทธิพลต่อหลักสูตรมากที่สุด คือ การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อตัวผู้บริหารที่สำคัญมีอยู่ 3 ปัจจัย คือ 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) คุณลักษณะของผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ดำเนินการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี มีวิสัยทัศน์ กล้าตัดสินใจ มีความยุติธรรม และจะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ คือ มีความรู้ในด้านบริหารและด้านวิชาการ สามารถบริหารงานการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ทศนคติของผู้บริหาร เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 บุคลากรของโรงเรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรของโรงเรียนในการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มี 4 ปัจจัย คือ 1) ความมั่นคงในอาชีพ 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การกำหนดบทบาทหน้าที่บุคลากรให้ตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร 4) การคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นครู

1.4 กรรมการโรงเรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกรรมการโรงเรียนมี 3 ปัจจัย คือ 1) บุคลากรของคณะกรรมการโรงเรียนที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษากับทางโรงเรียน 2) ขอบเขตบทบาทหน้าที่ของกรรมการโรงเรียน 3) ความเข้มแข็งของคณะกรรมการโรงเรียนโดยการมีอิสระในด้านความคิด

1.5 นักเรียน คุณลักษณะของนักเรียนถือว่าเป็นปัจจัยนำเข้าที่สำคัญที่สุด ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะของนักเรียนมี 2 ปัจจัย คือ 1) ฐานะด้านเศรษฐกิจ 2) ปริมาณ คือ จำนวนนักเรียน

1.6 สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนปัจจัยที่มีอิทธิพลด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน คือ ความพร้อมในด้านการจัดการสื่อและอุปกรณ์

1.7 สถานที่และสิ่งแวดล้อม ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสถานที่และสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ การเพิ่มของจำนวนนักเรียน

2. ปัจจัยด้านกระบวนการ ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 5 ปัจจัย คือ

2.1 การจัดการเรียนการสอน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน มี 3 ปัจจัย คือ 1) ผู้บริหารต้องมีความรอบรู้ทั้งด้านบริหารและวิชาการควบคู่กันไป 2) ครูผู้สอนต้องมีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน 3) วิธีการจัดการเรียนการสอน

2.2 การบริหารจัดการ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการ มี 3 ปัจจัย คือ 1) ผู้บริหารโรงเรียน 2) กรรมการโรงเรียน 3) ระบบการบริหารจัดการของโรงเรียน

2.3 การเตรียมการของโรงเรียนสู่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมการของโรงเรียนสู่กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา คือ 1) การปรับเปลี่ยนแนวทางการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน 2) บุคลากรของโรงเรียน 3) การศึกษาแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสามัญ ที่ผ่านการรับรองการประเมินแล้ว ทำให้โรงเรียนเอกชนสามัญที่เพิ่งจะดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงาน

2.4 ความช่วยเหลือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับความช่วยเหลือ มี 3 ปัจจัย คือ 1) การเข้าร่วมกิจกรรมในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา 3) งบประมาณในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา

2.5 กระบวนการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย การจัดทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานตามแผน การตรวจสอบ การประเมินตนเอง การเขียนรายงานประเมินตนเอง การขอรับรองมาตรฐานการศึกษา การรับการตรวจจากกรรมการตรวจสอบ

3. ปัจจัยด้านผลผลิต ประกอบด้วยปัจจัยย่อย 4 ปัจจัย คือ

3.1 ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนมี 3 ปัจจัย คือ 1) การนำเอกสารหลักฐานและร่องรอยการทำงาน มาใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงหรือยืนยันการปฏิบัติงาน 2) กระบวนการสรุปผลการปฏิบัติงาน 3) ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร ในด้านการวัดผล การประเมินผลและการรายงานผลการปฏิบัติงาน

3.2 การรายงานผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรายงานผลการดำเนินงานผลการดำเนิน คือ รูปแบบการรายงานและโอกาสการรายงาน

3.3 ผลการช่วยเหลือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการช่วยเหลือของหน่วยงานต่างๆ ต่อโรงเรียน มี 2 ปัจจัย คือ 1) ระยะทางจากหน่วยงานช่วยเหลือถึงโรงเรียน 2) บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงาน

3.4 การตรวจสอบเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตรวจสอบมี 2 ปัจจัย คือ 1) กระบวนการตรวจสอบ หน่วยรับการตรวจสอบขาดโอกาสในการชี้แจงประเด็นที่ไม่ผ่าน 2) คุณสมบัติของกรรมการตรวจสอบจากผลการวิจัยพบว่าในกรรมการตรวจสอบแต่ละคน

จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดเพื่อนำมากำหนดปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา
2. ปัจจัยด้านครู
3. ปัจจัยด้านชุมชน

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา

1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546: 29-31) ได้ระบุถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่า เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ การส่งเสริม อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษา ดูแลเอาใจใส่ให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยบทบาทของผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำ และแกนหลักในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 ช่วง ของการดำเนินการ ดังนี้

ช่วงที่ 1 การเตรียมการในช่วงของการเตรียมการนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนให้การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้ดำเนินไปด้วยดี โดยสรุปบทบาทของผู้บริหาร ได้ดังนี้

1) ศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาตนเองเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ทั้งในด้านการบริหารและในด้านวิชาการ เพื่อให้ตนเองสามารถทำหน้าที่ผู้นำในการพัฒนาได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา และการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรในสถานศึกษาโดยวิธีการที่หลากหลาย เช่น เป็นการประชุมชี้แจง การพาไปศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากรมาบรรยาย เป็นต้น

3) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งด้านการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา เริ่มตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาระบบสารสนเทศ การกำหนดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การพัฒนาสถานศึกษาตามแผนการประเมินตนเอง การเขียนรายงานประเมินตนเอง การนำผลการประเมินไปใช้ และการเตรียมรับการประเมินภายนอกของสถานศึกษา รวมทั้งการประเมินภายนอก

4) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาซึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ถือเป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา และทำการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาโดยคณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ประสานงานกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ สนับสนุนในการพัฒนาสามารถดำเนินการไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

5) ผู้บริหารต้องวางแผนและจัดทำระบบสารสนเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอกอีกด้วย

ช่วงที่ 2 การดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การดำเนินการของสถานศึกษาส่วนใหญ่จะนำวงจรการบริหาร PDCA มาใช้ในการดำเนินการ ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การวางแผน ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถาน ศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความต้องการ หรือความคาดหวังของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา ทำการศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาตินโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งศักยภาพของสถานศึกษา พร้อมร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ แล้วจึงร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดภารกิจของสถานศึกษา จากนั้นจึงจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาวได้แก่ธรรมนูญสถานศึกษา (แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา) และแผนพัฒนาคุณภาพในระยะสั้นได้แก่ แผนปฏิบัติการประจำปี

2) การปฏิบัติตามแผนผู้บริหารมีหน้าที่ในการบริหารจัดการส่งเสริม สนับสนุนควบคุม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำ อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายใน

สถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน และแผนงานให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) การตรวจสอบและประเมินผล เมื่อบุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ ได้ดำเนินการกิจกรรมตามแผนไปแล้ว ผู้บริหารจะเป็นผู้คอยตรวจสอบติดตามตลอดเวลาดังแต่เริ่มโครงการระหว่างโครงการ และสิ้นสุดโครงการ

4) การปรับปรุงและพัฒนา เมื่อสถานศึกษาได้ทำการประเมินตนเองเสร็จแล้วผู้บริหารต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผนเพื่อการพัฒนาคุณภาพในปีการศึกษาต่อไป หรือ นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงาน/โครงการนั้นให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

ช่วงที่ 3 การประเมินภายนอกซึ่งในช่วงของการประเมินผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการรับการประเมินภายนอก พอสรุปได้ ดังนี้

1) เป็นแกนนำในการเตรียมการหรือวางแผน เพื่อให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินภายนอกโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการเตรียมรับการประเมินภายนอก การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา การเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง

2) เป็นผู้ประสานงานอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประเมินภายนอกในระหว่างประเมิน

3) เป็นผู้ที่คอยชี้แจง ทำความเข้าใจ ให้ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มเติมให้แก่คณะผู้ประเมินภายนอกในระหว่างที่ผู้ประเมินภายนอกทำการนำเสนอผลการประเมินด้วยวาจา

4) เป็นผู้ตรวจสอบและลงนามรับทราบรายงานการประเมินของคณะผู้ประเมินและนำผลการประเมินภายนอกไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษามีหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจ วิสัยทัศน์และเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านภาวะผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหารจัดการระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่และด้านการประสานสัมพันธ์กับบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก

1.2 ปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2546: 36-39) ได้สรุปสาระสำคัญการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ดังนี้

1. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาซึ่งกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

- (1) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- (2) การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
- (3) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- (5) การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา
- (6) การประเมินคุณภาพการศึกษา
- (7) การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด

2. หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

- 2.1 ให้สถานศึกษาจัดโครงสร้างการบริหาร ที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- 2.2 ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ให้มีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- (1) กำหนดแนวทางและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- (2) กำกับติดตามและให้ความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
- (3) เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคล ทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

- 2.3 ให้สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.4 ให้สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.5 ให้สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักและครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้

(1) เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความจำเป็นอย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

(2) กำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้อย่างต่อเนื่องชัดเจน และเป็นรูปธรรม

(3) กำหนดวิสัยดำเนินงานที่มีหลักวิชา หรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่อ้างอิงได้ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

(4) กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

(5) กำหนดบทบาทหน้าที่บุคลากรในสถานศึกษาทุกคน รับผิดชอบแลดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

(6) กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากร ในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

(7) กำหนดการจัดงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และ มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็น ไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.7 ให้คณะบุคคลในข้อ 2.2 (3) ดำเนินการตรวจสอบทบทวนและรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.8 ให้สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนทุกคน ทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลักและคุณลักษณะสำคัญ ด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

2.9 ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พร้อม

หลักฐานข้อมูลและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามข้อ 2.8 เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

สงบ ลักษณะ (2541: 5-7) ได้สรุปขั้นตอนของการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินงานในระดับโรงเรียน

1.1 ศึกษารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนา/กำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่มุ่งไปที่คุณลักษณะของผลผลิตทางการเรียนที่ต้องการ ประกอบด้วย

1.1.1 พัฒนาระบบการจัดการเพื่อควบคุมให้มีการปฏิบัติไปสู่มาตรฐาน

1.1.2 พัฒนาระบบการวัดการประเมิน การใช้ปัจจัย การจัดการกระบวนการและผลการเรียนรู้ตามมาตรฐาน

1.1.3 จัดตั้งองค์กรภายนอกมาตรวจสอบการจัดการและการเกิดผลตามมาตรฐาน

1.2 จัดคณะบุคคลในโรงเรียนร่วมกับคณะกรรมการโรงเรียนดำเนินการ

1.2.1 ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรเพื่อกำหนดมาตรฐานสากล มาตรฐานชาติ และมาตรฐานท้องถิ่น โดยใช้เป็นกรอบมาตรฐานประเมินสภาพปัจจุบันด้านการเรียนการสอน เพื่อนำมาใช้เป็นตัวกำหนดจัดทำผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังจะให้เกิดกับนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน

1.2.2 วิเคราะห์ปัญหา ความต้องการของชุมชน ศักยภาพของโรงเรียน มากำหนดเป็นแผน นโยบายการจัดการศึกษา เป้าประสงค์ของการจัดการศึกษา คุณภาพของนักเรียนที่มุ่งหวังจะเกิดขึ้น แนวทางจัดการเรียนการสอน จุดเด่นจุดเน้นของโรงเรียนที่ต้องการแสดงความร่วมมือกับโรงเรียนอื่นๆ และแหล่งวิทยาการในท้องถิ่น เมื่อคณะกรรมการโรงเรียนยอมรับและเห็นชอบก็ลงนามเป็นเอกสาร “ธรรมนูญโรงเรียน” ที่เป็นสัญญาประชาคม

1.2.3 ผู้บริหารกับคณะครู ร่วมกันวางแผนปฏิบัติ เพื่อให้เป็นวิถีทางนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ที่ระบุในธรรมนูญโรงเรียน ประกอบด้วย

(1) ครูวางแผนการสอน

(2) ผู้บริหาร สนับสนุน เป็นที่ปรึกษาและพัฒนาครู

(3) พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนจากการปฏิบัติจริง

(4) พัฒนาระบบติดตามผลการปฏิบัติงานของครู และระบบการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่ต้องการนำมาใช้อย่างสม่ำเสมอ แล้วให้องค์กรภายนอก เช่น คณะกรรมการโรงเรียนรับทราบให้ความเห็นชอบต่อแผนเหล่านี้

1.3 ผู้บริหารจัดการระบบมอของงาน อาจมีคู่มือครูการปฏิบัติงานสำหรับครูสั่งการให้มีการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามแผน จุดเน้น คือ

1.3.1 ทุกครั้งที่มีการจัดการเรียนการสอน จะต้องทราบล่วงหน้าว่าต้องการให้บังเกิดผลการเรียนอะไรที่มุ่งต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

1.3.2 กิจกรรมการเรียนการสอนต้องได้รับการออกแบบและปรับปรุง เพื่อเร่งเร้าให้บังเกิดผลการเรียนอะไรที่มุ่งเน้นต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

1.3.3 กิจกรรมการเรียนการสอนต้องได้รับการออกแบบและปรับปรุง เพื่อเร่งเร้าให้บังเกิดผลการเรียนรู้อย่างแท้จริงกับนักเรียนทุกคน ซึ่งอาจจะต้องใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีช่วยสนองความแตกต่างระหว่างนักเรียน เน้นการปฏิบัติเป็นกระบวนการ

1.3.4 เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนตามกำหนดเวลา แต่ละหัวข้อเรื่องในแผนการสอนต้องมีหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า นักเรียนบรรลุผลการเรียนรู้เพียงใด และนำผลมาใช้เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้เต็มศักยภาพกับนักเรียนทุกคนควรใช้การประเมินสภาพจริง รวบรวมผลการปฏิบัติจริงของนักเรียนลงเพิ่มผลงานอย่างมีระบบ

1.4 ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการโรงเรียน ติดตามการปฏิบัติงานของครูและผลที่เกิดขึ้น โดยสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาครู พัฒนาระบบการเรียนการสอน พัฒนาคู่มือ นวัตกรรม เทคโนโลยี และระบบการวัดและประเมินผลเพิ่มเติม มีระบบการวัดการประเมินเพิ่มเติม มีระบบการรายงานผลการประเมินสู่สังคม

1.5 องค์กรภายนอก เช่น กลุ่มโรงเรียน เขตพื้นที่ กรมเจ้าสังกัด ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อชี้้นำการพัฒนาเพื่อการรับรองมาตรฐานของโรงเรียน เพื่อให้รางวัลและเพิ่มขวัญ กำลังใจ

จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา ตามระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ 4 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ด้านโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยสนับสนุนการบริหารสถานศึกษา (บุคลากร ระบบสารสนเทศ ทรัพยากร และชุมชน)

2. ปัจจัยด้านครู

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546: 32-33) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 การเตรียมการ คณะครูมีบทบาทในการเตรียมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้า และพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เกิดความตระหนัก และเห็นความสำคัญความจำเป็น และมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา

2) ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รวมทั้งบทบาทหน้าที่ของตนเองในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

3) ร่วมเตรียมการวางแผน และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษา

ช่วงที่ 2 การดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน คณะครูมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกระบวนการบริหารของสถานศึกษา โดยมีบทบาท ดังนี้

ขั้นวางแผน คณะครูต้องร่วมกับผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระยะยาวและแผนระยะสั้น โดยเริ่มจากกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ภารกิจของสถานศึกษา โครงการ/กิจกรรม ในแต่ละปีการศึกษา และเมื่อได้กำหนดโครงการแล้ว คณะครูที่ได้รับมอบให้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมจะต้องทำการเขียนโครงการ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ

ขั้นปฏิบัติตามแผน เมื่อคณะครูได้วางแผนโครงการ/กิจกรรมแล้ว จึงดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยประสานความร่วมมือในระหว่างเพื่อนครู ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ขั้นตรวจสอบและประเมินผล ในช่วงดำเนินการโครงการ/กิจกรรม คณะครูผู้ดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนและดำเนินโครงการ จำเป็นจะต้องทำการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง โดยต้องทำการกำหนดกรอบการประเมินตนเอง สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตนเอง ทำการประเมินตนเองตามกรอบที่กำหนดไว้ และวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล

ขั้นปรับปรุงและพัฒนา หลังจากแต่ละ โครงการ/กิจกรรม ได้ทำการประเมินตนเอง และทราบผลการประเมินตนเองแล้ว คณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละแผนงาน/กิจกรรม ต้องนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเอง และนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป

ช่วงที่ 3 การประเมินภายนอก คณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาเพื่อให้คณะผู้ประเมินภายนอกได้ศึกษาสภาพการดำเนินการของสถานศึกษารวมทั้งการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ในช่วงที่ผู้ประเมินภายนอกเข้ามาดำเนินการประเมินสถานศึกษา ซึ่งคณะครูควรจะต้องให้ความร่วมมือกับคณะผู้ประเมินภายนอกเป็นอย่างดีเพื่อประโยชน์ที่จะได้กับสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 14) ได้ระบุตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ ฝึกปรับปรุง
2. จัดสถานการณ์ให้นักเรียนแสดงออกอย่างสร้างสรรค์
3. ใช้สื่อเพื่อฝึกคิด แก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
4. สังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
5. เอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคลและเมตตา
6. ส่งเสริมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม
7. สังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
8. ฝึกฝนกิริยามารยาทและวินัย ตามวิถีวัฒนธรรม
9. เตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการ
10. จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศให้เร้าใจ
11. จัดแหล่งเรียนรู้หลากหลายเชื่อมโยงชีวิตจริง

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านครูที่ส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา มีหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ปัจจัยด้านความสามารถในการวางแผน ปัจจัยด้านการประสานความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยด้านความรับผิดชอบในหน้าที่และปัจจัยด้านความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและดูแลเด็ก

3. ปัจจัยด้านชุมชน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2524 (2524 : 371) อธิบายว่า สังคม คือ คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อกันตามระเบียบ กฎเกณฑ์โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกัน

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน 2524 : 72) ให้ความหมายของคำว่า ชุมชน ไว้ 3 แนวทาง คือ

1. กลุ่มย่อยที่มีลักษณะหลายประการเหมือนกับลักษณะสังคมแต่มีขนาดเล็กกว่า และมีความสนใจร่วมที่ประสานกันในวงแคบกว่า

2. เขตพื้นที่ ระดับความคุ้นเคยและการติดต่อระหว่างบุคคล ตลอดจนพื้นฐานความยึดเหนี่ยวเฉพาะบางอย่างที่ทำให้ชุมชนต่างไปจากกลุ่มเพื่อนบ้าน ชุมชนมีลักษณะทางเศรษฐกิจเป็นแบบเลี้ยงตนเองที่จำกัดมากกว่าสังคม แต่ภายในวงจำกัดเหล่านั้นย่อมมีการสังสรรค์ใกล้ชิดดีกว่า และมีความเห็นอกเห็นใจลึกซึ้งกว่าอาจมีสิ่งเฉพาะบางประการที่ผูกพันเอกภาพ เช่น เชื้อชาติ ต้นกำเนิดของชาติหรือศาสนา

3. ความรู้สึกและทัศนคติทั้งหมดที่ผูกพันปัจเจกบุคคลให้ร่วมเข้าเป็นกลุ่ม
 ญัฐชาย แสงภูวัญย์ (2546 : 28) ให้ความหมายของคำว่าชุมชนหมายถึงกลุ่มคนที่รวมกันอยู่ในบริเวณแห่งหนึ่ง มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีปฏิบัติและกิจกรรมร่วมกันและมีระเบียบกฎเกณฑ์ในสังคมของตน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ชุมชนหมายถึงกลุ่มคนที่รวมกันอยู่ในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง มีความคุ้นเคยใกล้ชิดกันและลักษณะความเป็นอยู่ใกล้เคียงกัน

ชุมชนในความหมายของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคคล/กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนที่มีส่วนสนับสนุน ส่งเสริม ให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลประสบความสำเร็จ ในการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งผู้รับผลประโยชน์จากการจัดการศึกษา เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด หน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในหลายมาตราด้วยกัน เช่น

มาตรา 8 (2) ระบุว่าจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มาตรา 9 (6) ระบุว่าการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 24 (6) ระบุว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 29 ระบุว่าให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980 อ้างในสมประสงค์ วิทยเกียรติ 2552: 206) กล่าวถึงเรื่องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการศึกษา มี 4 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือริเริ่มการตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ด้านวัตถุ ผลประโยชน์ด้านสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล'

สมประสงค์ วิทยเกียรติ (2552 : 217) ได้สรุปในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

1. การร่วมกันศึกษาชุมชน ทำให้ได้ข้อมูลต่างๆของชุมชนมาเป็นประโยชน์ในการดำเนินการต่อไป
2. การร่วมกันตัดสินใจ เป็นการร่วมกันคิดว่าจะจัดการศึกษาในเรื่องใด ก่อนหลังและจะดำเนินการอย่างไร จัดเป็นขั้นของการวางแผนการจัดการศึกษา
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เป็นการร่วมกันปฏิบัติงานตามแผนการจัดการศึกษาที่กำหนด

4. การมีส่วนร่วมในการกำกับติดตาม ประเมินผล เป็นการร่วมมือกันสอดส่องดูแล และจัดการศึกษาให้ดำเนินไปด้วยดีตามแผนที่กำหนดไว้ และร่วมกันประเมินผลถึงความก้าวหน้า และความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

5. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ทุกคนในชุมชนควรได้รับผลประโยชน์ในการจัดการศึกษา หากผลการจัดการศึกษาออกมาที่ความภาคภูมิใจ ความก้าวหน้าของชุมชน ความผาสุกของชุมชนควรตกอยู่กับทุกคนในชุมชน

ชุมชนอาจเข้าไปมีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การเป็นกรรมการสถานศึกษา หรือหน่วยงานการศึกษา ประชาชนในชุมชนบางคนอาจได้รับการเสนอชื่อหรือการสรรหาเข้าไปเป็นกรรมการสถานศึกษา หรือหน่วยงานการศึกษาเพื่อ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หรือหน่วยงานการศึกษา มีส่วนร่วมพิจารณาแผนงานของสถานศึกษา กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษา

2. การเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานเฉพาะกิจของสถานศึกษา ประชาชนในชุมชนบางคนสามารถเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ หรือคณะทำงานในการจัดการศึกษาปรับปรุงภารกิจเฉพาะเรื่อง เช่น หลักสูตร การเรียนการสอน การบริหารปกครอง กิจกรรมบางกิจกรรม

3. การเป็นแหล่งเรียนรู้ ชุมชนอาจเป็นวิทยากร ผู้สอน หรือเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้เรียน การจัดรายการการศึกษาที่เป็นการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับมวลชน เช่น รายการวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์

4. การสนับสนุนงบประมาณทุนการศึกษา อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ชุมชนสามารถจัดสรรงบประมาณทุนการศึกษา การมอบอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ให้แก่สถานศึกษา เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546: 34-35) กล่าวถึงบทบาทของชุมชนในการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดการเรียนการสอน โดยเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การรับทราบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา การปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา จะทำให้ชุมชนเกิดความรู้สึกที่ติดต่อสถานศึกษา พร้อมกันนั้นสถานศึกษาก็จะได้รับความช่วยเหลือทั้งแรงกายและทุนทรัพย์จากชุมชน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอีกด้วย นอกจากนี้บุคคลในชุมชนยังเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนและความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ให้แก่คณะผู้ประเมินภายนอกอีกด้วย

จิระพันธ์ พิมพ์พันธ์ (2539: 80) ได้อธิบายว่าความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สามารถตรวจสอบได้จากการที่โรงเรียนกับชุมชนได้ร่วมกิจกรรมในโอกาสหรือเทศกาลต่างๆ และมีการดำเนินการร่วมกันแก้ปัญหาด้วยกัน การที่โรงเรียนได้ให้บริการแก่ชุมชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนที่ดีขึ้น

กรมวิชาการ (2538: 59) ได้อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชน ถือเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนารูปแบบใหม่โดยถือว่าการพึ่งพาตนเองเป็นหลักการที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการพัฒนาที่มุ่งมั่นพัฒนาคนและเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาตามรูปแบบ ดังนี้

1. ต้องยึดหลักความต้องการและปัญหาของประชาชนเป็นจุดเริ่มต้น หากเป็นเรื่องใหม่ต้องใช้เวลาในการกระตุ้น ให้ความสนใจ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจ จนประชาชนยอมรับ
2. กิจกรรมต้องดำเนินการในลักษณะกลุ่มเพื่อสร้างพลังกลุ่มในการรับผิดชอบร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ปลูกฝังทัศนคติและพฤติกรรมที่เห็นแก่ส่วนรวม เกิดความรู้รักสามัคคีภายในกลุ่ม
3. การดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของบุคลากรที่ดำเนินการ โดยในระยะแรกต้องไม่ท่วมท้นในลักษณะให้เปล่าโดยสิ้นเชิงแต่ต้องทำให้เกิดความสำนึกเป็นเจ้าของกิจกรรม
4. กิจกรรมที่นำเข้าไปใช้ต้องสอดคล้องกับสภาพสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของชุมชน
5. การเริ่มต้นกิจกรรมต้องอาศัยผู้นำชุมชนที่ชาวบ้านเคารพนับถือ เช่น ผู้นำศาสนา ผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งจากชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่ชาวบ้านมีความศรัทธาในตัวอยู่แล้วจะทำให้กิจกรรมได้รับการยอมรับที่รวดเร็ว
6. ขั้นตอนการดำเนินงานต่างๆ ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นต้นจนจบกิจกรรม

สรุปได้ว่า ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้บรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการสนับสนุนและส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปัจจัยด้านสภาพสิ่งแวดล้อมขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมและปัจจัยด้านเศรษฐกิจของชุมชน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

ณรงค์ อินทร์สุข (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การเตรียมความพร้อมให้บุคลากร 3) การทำงานเป็นทีม 4) การนิเทศกำกับติดตามโดยปัจจัยด้านการนิเทศกำกับติดตาม ด้านการทำงานเป็นทีมและด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่ดีที่สุดที่ร่วมกันแล้วมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

ศุภฎี โยเหลาและคณะ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยระดับครูและระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ผลวิจัยพบว่า ครู-อาจารย์ มีการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ครบทั้ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นที่ 2 การมุ่งใจสู่การประกันคุณภาพการศึกษาขั้นที่ 3 การยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษาและขั้นที่ 4 การนำการประกันคุณภาพการศึกษาไปใช้ และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพการวิจัยพบว่า ความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา มี 2 ปัจจัยด้วยกัน โดยปัจจัยที่หนึ่ง คือพฤติกรรมของครู กล่าวคือ กำหนดว่า ครูมีความรู้ ความรู้สึกงูใจและปฏิบัติงานตามแนวทางของการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเป้าหมาย ผลการ วิจัยมีข้อค้นพบว่า การบรรลุเป้าหมายได้จะต้องส่งเสริมให้ครูได้รับข่าวสารข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้มากที่สุด และเห็นประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษาในหลายแง่มุมครูมีความรักความเป็นครูและรักเด็กอย่างจริงใจ ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการแบ่งงานกันทำ ปัจจัยที่สอง คือ ผู้บริหารโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องมุ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ให้อิสระทางความคิด ให้ความสนใจติดตามผลงาน ชุมชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

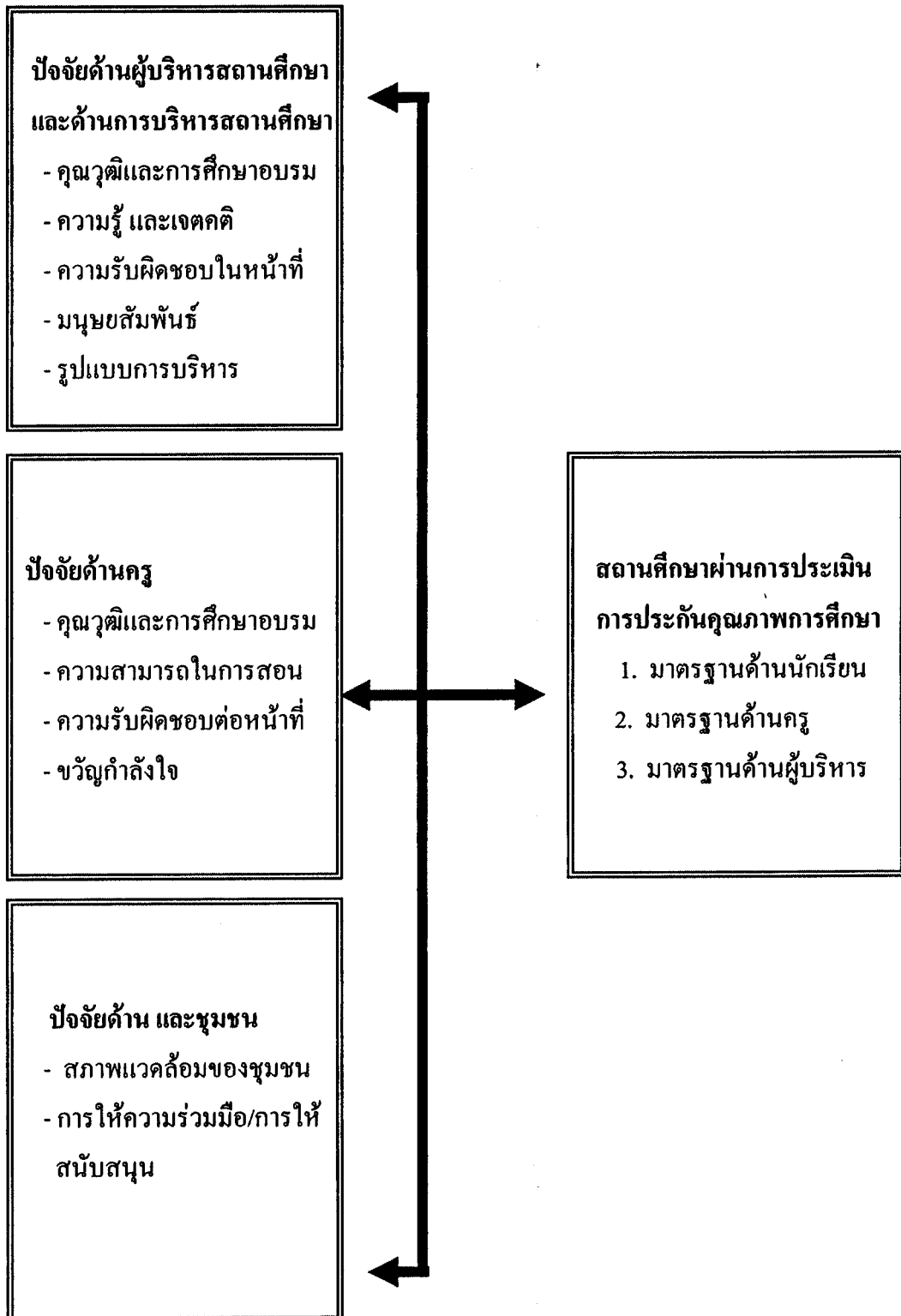
5. สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด เอกสาร และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องมีปัจจัยอย่างน้อย 2 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศในการทำงานทุกระดับ ต้องมีความร่วมมือ การยอมรับ วางใจ ให้อำนาจการตัดสินใจ ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนระหว่างผู้บริหารกับครู และระหว่างครูกับนักเรียน ด้านความรู้ ทักษะ ความรู้สึกงูใจ

เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับกรรมการสถานศึกษาและครู ผู้วิจัยจึงได้ทำการสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา ได้แก่
  - 1.1 คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
  - 1.2 ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ
  - 1.3 ความรับผิดชอบในหน้าที่
  - 1.4 มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร
  - 1.5 รูปแบบการบริหารสถานศึกษา
2. ปัจจัยด้านครู ได้แก่
  - 2.1 คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
  - 2.2 ความสามารถในการสอน
  - 2.3 ความรับผิดชอบในหน้าที่และการดูแลนักเรียน
  - 2.4 ขวัญกำลังใจ
3. ปัจจัยด้านชุมชน ได้แก่
  - 3.1 ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ตั้งอยู่โดยรอบบริเวณโรงเรียน
  - 3.2 ด้านการให้ความร่วมมือหรือการให้การสนับสนุนในการจัดการศึกษาของ

ชุมชน

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. กรณีศึกษาที่ใช้ในการวิจัย

กรณีศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบแรก เมื่อวันที่ 6-8 สิงหาคม 2545 มีผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ และได้รับการประเมินในรอบ 2 เมื่อวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2549 มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมากอีกทั้งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ต้องศึกษาทั้งชุมชนและโรงเรียนเพื่อให้ได้ภาพที่เป็นองค์รวม (holistic view)

1.1 วิธีการเลือกกรณีศึกษา

ผู้วิจัยโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ทำการเลือกสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาจำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล โดยพิจารณาจากเกณฑ์และเหตุผล ดังนี้

1.1.1 โรงเรียนวัดยอดพระพิมลเป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ที่ได้รับการยกย่องเป็นแบบอย่างในด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบแรก (ปี 2545) อยู่ในระดับพอใช้ มาเป็นระดับดีมาก ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบที่สอง (ปี 2549)

1.1.2 ขนาดของชุมชนไม่ใหญ่เกินไป

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1.2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

จำนวน 1 คน

1.2.2	ครูผู้สอน	จำนวน 3 คน
1.2.3	กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 3 คน
1.2.4	ผู้นำชุมชน	จำนวน 2 คน
1.2.5	ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 3 คน
1.2.6	นักเรียน	จำนวน 9 คน
	รวม	21 คน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการสนทนากลุ่มกับบุคคลที่เกี่ยวข้องอีกจำนวน 9 คน

1.3 ข้อมูลที่ต้องการในการศึกษาวิจัย มีดังนี้

- 1.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนรอบๆ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล
- 1.3.2 ข้อมูลเกี่ยวโรงเรียน ได้แก่ ข้อมูลสภาพทั่วไปของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล สภาพที่ตั้ง เขตบริการ จำนวนครู จำนวนนักเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น
- 1.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านชุมชน

2. การรวบรวมข้อมูล

2.1 การเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยเหตุที่บ้านของผู้วิจัยอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมากนัก จึงทำให้มีความสะดวกในการเข้าสู่สนามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล อีกทั้งผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอไทรน้อยด้วยกัน รวมทั้งคณะครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้รู้จักผู้วิจัยพอสมควรดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสะดวกในการแนะนำตัวในฐานะเป็นผู้วิจัยและแสดงบทบาท บทบาทของนักวิจัย โดยการประสานงานกับผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ผู้นำชุมชน และเจ้าอาวาสวัดยอดพระพิมล เพื่อขออนุญาตที่จะเข้ามาศึกษาข้อมูลทั้งส่วนที่เป็นเอกสาร การสังเกต สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

2.2 ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

2.2.1 *ระยะแรก* เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และโรงเรียนวัดยอดพระพิมล โดยเริ่มจากการสำรวจลักษณะทางกายภาพของชุมชนและของโรงเรียนและนำข้อมูลมาสร้างแผนที่ของชุมชน รวมทั้งทำการศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนรอบๆ โรงเรียน

ประวัติของโรงเรียนองค์ประกอบพื้นฐาน โดยในส่วนนี้ใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสนทนาแบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งการสังเกต ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในบทที่ 4 ซึ่งเป็นเรื่องของข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนและโรงเรียน

2.2.2 **ระยะที่สอง** เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร ในส่วนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลในเชิงลึกด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสังเกต การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้จะนำมาวิเคราะห์ และนำเสนอไว้ในบทที่ 5

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้หลักวิธีการหลัก 4 วิธี คือ

2.3.1 **การศึกษาเอกสาร (documentary study)** โดยใช้วิธีการนี้ทั้งในส่วนของ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชนและโรงเรียน ซึ่งจำแนกเอกสารหลักที่ศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) เอกสารเกี่ยวกับประวัติชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา ประวัติวัดยอดพระพิมล และประวัติโรงเรียนวัดยอดพระพิมล
- 2) เอกสารเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชนและของโรงเรียน ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล แผนกลยุทธ์โรงเรียน เพิ่มข้อมูลสารสนเทศโรงเรียน แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ รายงานการประเมินโครงการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา บันทึกรับชมครู บันทึกการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา บันทึกการประชุมผู้ปกครอง บันทึกการนิเทศ คู่มือปฏิบัติงานบุคลากรโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เพิ่มคำสั่งโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เพิ่มเอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. รอบแรก (พ.ศ. 2545) และรายงานการประเมินคุณภาพนอกของ สมศ. รอบที่สอง
- 3) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาโรงเรียน ทั้งปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครู ปัจจัยชุมชน ได้แก่ แผนภูมิโครงสร้างการบริหารโรงเรียน เพิ่มการบริหารงานของผู้อำนวยการโรงเรียน เพิ่มสะสมผลงานของครู สมุดคำสั่งการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา รายงานการทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2547, 2548 และ 2549 รายงานการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีการศึกษา 2547, 2548 และ 2549 (KPI- เป็นตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นนทบุรี เขต 2) ปีการศึกษา 2547, 2548 และ 2549 เพิ่มรางวัลของโรงเรียน เพิ่มรางวัลของครู เพิ่มรางวัลของนักเรียน บันทึกการจัดกิจกรรมโรงเรียน บันทึกการใช้

ห้องสมุด บันทึกการใช้ห้องคอมพิวเตอร์ โครงการดีเด่นของนักเรียน เอกสารประชาสัมพันธ์และเว็บไซต์ของโรงเรียน

2.3.2 การสังเกต (observation) เป็นการสังเกตร่องรอยหลักฐานทั้งในส่วนของชุมชน และการดำเนินงานจัดการศึกษาของโรงเรียน

2.3.3 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) ใช้ทั้งการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้าง (open interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indepth interview) เพื่อศึกษาข้อมูลทั้งในส่วนของชุมชน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการ สัมภาษณ์นี้ เป็นการให้การผสมผสานกับการสังเกต ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 12 คน

2.3.4 การสนทนากลุ่ม (focus group) ใช้สำหรับการหาข้อมูลลักษณะเดียวกับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ แต่เป็นการหาข้อสรุปและทัศนะของกลุ่มที่สนทนาโดยผู้วิจัยได้ทำการสนทนากลุ่มกับนักเรียนของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล จำนวน 9 คน

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นตัวผู้วิจัยจึงเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่สำคัญโดยผู้วิจัยใช้การศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสนทนากลุ่มในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้คำตอบปัญหาการวิจัย 3 ข้อ

3. การตรวจสอบข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการหลัก 3 วิธี คือ

3.1 การให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในชุมชน และ โรงเรียนตรวจสอบและรับรองความถูกต้อง โดยการอ่านข้อมูลหรือแก้ไขข้อมูลที่ผู้วิจัยบันทึกไว้ให้ถูกต้องเพื่อความเที่ยงตรงของข้อมูล

3.2 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ตามวิธีการของการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ เมื่อได้รับข้อมูลชุดแรก (thesis) ซึ่งเรียกว่าข้อมูลแบบ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยจะยังไม่เชื่อในข้อมูลชุดนั้น แต่จะพยายามหาข้อมูลแบบ 2 (antithesis) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ตรงข้ามกับข้อมูลแบบที่ 1 และผู้วิจัยจะต้องพยายามหาข้อมูลแบบ 3 (synthesis) ซึ่งแตกต่างจากข้อมูลใน 2 ชุดแรก โดยข้อมูลแบบที่ 3 จะเป็นการสังเคราะห์ลักษณะของข้อมูลทั้งแบบ 1 และแบบ 2 ซึ่งผู้วิจัยใช้การตรวจเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสนทนาการ โดยเน้นข้อมูลที่ได้จากบุคคลเป็นสำคัญ

ตัวอย่าง การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ข้อมูลด้านการบริหารจัดการการศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล

ข้อมูลชุดแรก (thesis) จากรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ระบุว่า ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เกี่ยวข้องพึงพอใจ

ข้อมูลแบบ 2 (antithesis) จากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานรอบ 2 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล พ.ศ. 2549 ระบุว่า ด้านผู้บริหาร ควรบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนสอน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นถึงเกณฑ์มาตรฐานทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรขอความร่วมมือจากผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง ช่วยกันพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ในการพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องคอมพิวเตอร์ให้สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้มีความรู้ทางวิชาการที่ทันสมัยตามหลักสูตรสามารถแข่งขันกับสังคมในระดับเดียวกันได้อย่างเต็มภาคภูมิ

การสังเคราะห์ข้อมูลแบบ 1 (thesis) พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีแนวโน้มว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีความสามารถในการบริหารจัดการงานด้านวิชาการ โดยพิจารณาจากคุณลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

- 1) มีความสามารถในการบริหารจัดการ
- 2) มีวิสัยทัศน์และผู้นำทางวิชาการ
- 3) ความสามารถในการบริหารจัดการงานวิชาการ
- 4) บริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 5) ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ

การสังเคราะห์ข้อมูลแบบ 2 (antithesis) พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีแนวโน้มว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ขาดความสนใจในการบริหารจัดการงานวิชาการ โดยพิจารณาจากข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ

- 1) ควรบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนสอน
- 2) ควรพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น
- 3) ควรพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการภาษา วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์
- 4) ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการที่ทันสมัย

การหาข้อมูลแบบ 3 (synthesis)

1) จากการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ รายงานการติดตามการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐาน จากการประเมินคุณภาพรอบแรกของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีแนวโน้มว่าจะเป็นผู้บริหารระดับคุณภาพ โดยพิจารณาจากคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

1.1) เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายปฏิบัติทั้งในการจัดทำแผนกลยุทธ์ 3 ปี แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนโดยมีเป้าหมายมุ่งเน้นการปฏิรูปและการประกันคุณภาพสถานศึกษาและกระจายอำนาจให้ผู้รับผิดชอบงานบริหารทั้ง 4 ด้าน

1.2) เป็นผู้นำในการบริหารในแต่ละด้าน ซึ่งได้รับความร่วมมือในการดำเนินงาน จากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี และทุกฝ่ายต่างมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร รวมทั้งได้ปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบครบวงจร (PDCA) ในสถานศึกษา

2) จากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมลเป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนมีการดำเนินงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียนกำหนดโครงสร้างการบริหารงานในองค์กร พร้อมมอบหมายงานให้ผู้รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถของบุคลากรและกำหนดบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้มาตรฐานขั้นพื้นฐานเป็นแนวดำเนินการ พร้อมทั้งได้นำข้อเสนอแนะ ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามาเป็นแนวทางปฏิบัติงาน

3) จากการสนทนากับครู พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ให้ความสนใจกับการบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยได้ใช้แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของโรงเรียน เป็นเอกสารประกอบการสังเคราะห์พบว่างบประมาณร้อยละ 75 ใช้ในโครงการ/กิจกรรมวิชาการส่วนข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ที่ให้ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจส่งเสริม พัฒนานักเรียนด้านวิชาการนั้น โรงเรียนได้ดำเนินการจัดทำโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2549 ต่อเนื่องถึงปีงบประมาณ 2550 แล้ว

4) จากการสังเกตห้องสมุด ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องคอมพิวเตอร์ ทุกห้องได้รับการปรับปรุงให้เป็นห้องปฏิบัติการและแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

จากการสังเคราะห์ลักษณะของข้อมูลแบบ 1 (thesis) และข้อมูลแบบ 2 (antithesis) สรุปได้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีความสามารถในการบริหารจัดการการประกัน

คุณภาพคุณภาพการศึกษาโดยมีคุณลักษณะสำคัญ คือ มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ และผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ข้อมูลในส่วนที่เป็นความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล (evaluative data) และข้อมูลในส่วนที่เป็นรายละเอียดหรือการบอกเล่า (descriptive data) ทั้งนี้เพื่อความสะดวกต่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงกับความจริง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดและขอบเขตการวิจัย ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งมีวิธีดำเนินการ ดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดระบบ ทั้งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร จาก การสังเกต จากการสัมภาษณ์ และจากการสนทนากลุ่มเพื่อเตรียมที่จะนำไปวิเคราะห์

4.2 การให้ความหมายกับข้อมูลโดยการตีความจากข้อมูลเบื้องต้นออกมาเป็นข้อความ ที่สื่อความหมายของผู้ที่ให้ข้อมูล

4.3 จัดหมวดหมู่ความหมายของข้อมูล โดยการนำเอาความหมายที่ให้ไว้มาจัดหมวดหมู่ตามตัวแปรที่ทำการวิจัย

4.4 วิเคราะห์และสรุปรวบรวมความหมายให้ได้ข้อความรู้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งในขั้นตอนนี้จะเป็นการนำข้อสรุปต่างๆ มาเชื่อมโยงกัน เพื่อที่จะให้สามารถตอบปัญหาของการวิจัยครั้งนี้ได้ถูกต้องครบถ้วน

บทที่ 4

ข้อมูลเบื้องต้นของโรงเรียน และชุมชน

โรงเรียนวัดยอดพระพิมลได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เมื่อวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2549 และได้รับการรับรองผ่านการประเมินระดับดีมาก ซึ่งในบทนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนและโรงเรียน โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. ชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา
2. วัดยอดพระพิมล
3. โรงเรียนวัดยอดพระพิมล

1. ชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา

ชุมชนที่ตั้งแวดล้อมโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีชื่อพื้นบ้านดั้งเดิมตามข้อมูลฝ่ายปกครอง ของอำเภอไทรน้อยว่าบ้านคลองพระพิมลราชา พื้นที่ดั้งเดิมเป็นป่าสลับกับทุ่งหญ้าร้าง และหนองน้ำ ต่อมาชาวบ้านแถบเมืองสมุทรสาคร ได้มาจับจองที่ดินและถากถางพื้นที่สร้างกระท่อมที่อยู่อาศัยและทำนา ทำไร่ ต่อมาชาวบ้านได้อพยพมาตั้งที่อยู่อาศัยมากขึ้น จนกลายเป็นชุมชน ประกอบกับมีคลองสายน้ำใหญ่ในชุมชน คือ คลองพระพิมลราชา ชุมชนจึงเติบโตใหญ่ในเวลาต่อมา ต่อมาชุมชนได้ยกฐานะเป็นหมู่บ้าน ในเขตของตำบลคลองขุนศรี อำเภอบางปลา จังหวัดนครปฐม

ปี พ.ศ. 2499 กิ่งอำเภอไทรน้อยในขณะนั้นขึ้นอยู่กับอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอไทรน้อยแยกการปกครองจากอำเภอบางบัวทองและมีการเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองเพิ่มเติมใน พ.ศ. 2502 โดยทางราชการได้โอนตำบลขุนศรี อำเภอบางเลน (บางปลา) จังหวัดนครปฐม มาขึ้นกับอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี บ้านคลองพระพิมลราชามีเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่นๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับบ้านคลองขุนศรี (หมู่ที่ 1,5 และหมู่ 3 ตำบลขุนศรี)
ทิศใต้	ติดต่อบ้านคลองสิบสอง (หมู่ 8ตำบลขุนศรี)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับบ้านปากคลองเจ้า (หมู่ 7 ตำบลขุนศรี)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับบ้านรางกระเทียม (ตำบลบางภาษี อำเภอบางเลน จังหวัด นครปฐม)

สภาพชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา ปัจจุบันเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีแนวพื้นที่เลียบคลอง พระพิมลราชา มีลักษณะเป็นชนบทตั้งบ้านเรือนไม้แออัด อยู่ห่างกันเป็นระยะต่อเนื่องกันตามแนว ริมฝั่งคลองพระพิมลราชาและริมถนนพิมลราชา ประชาชนนับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนผัก สวนไม้ผล รับจ้างและเป็นลูกจ้างในโรงงาน การคมนาคมสะดวกแต่ไม่มีรถประจำทาง มีไฟฟ้า โทรศัพท์ ไม่มีน้ำประปา โดยได้ใช้น้ำบาดาลของประปาหมู่บ้าน มีวัดยอดพระพิมล เป็น ศูนย์กลางของชุมชน

2. วัดยอดพระพิมล

วัดยอดพระพิมล ตั้งอยู่เลขที่ 35 หมู่ที่ 6 บ้านคลองพระพิมลราชา ตำบลขุนศรี อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เดิมชื่อวัดสุคนธราม ชาวบ้านเรียกว่า วัดคลองตัน บริเวณที่สร้างวัดเดิมเป็นป่า ต่อมาบ้านที่อพยพมาจากแถบจังหวัดสมุทรสาครได้มาจับจองที่ดิน ทำนา และทำไร่ ต่อมาชาวบ้านเริ่มอพยพมาสร้างเป็นชุมชนใหญ่ขึ้น และได้รับอนุญาตให้สร้างเป็นวัดเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2456 ชื่อว่าวัดสุคนธราม ชาวบ้านเรียกว่าวัดคลองตัน ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดยอดพระพิมลตามนามท้องที่ที่ตั้งวัดซึ่งอยู่จกกันคิโดยทั่วไป ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นชื่อวัดยอดพระพิมล ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2518 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 30 เมตร ยาว 60 เมตร ได้ทำการผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2524

ปัจจุบันวัดมีเนื้อที่ 13 ไร่ 1 งาน 49 ตารางวา โฉนดเลขที่ 15871 อาณาเขต ทิศเหนือยาว 104 เมตร ติดต่อกับคลองพระพิมลราชา ทิศใต้ยาว 100 เมตร ติดต่อกับที่ดินของนายป่วน บุญเป็ยก ทิศตะวันออกยาว 2,470 เมตรติดต่อกับที่ดินนายผ่อง อุ้นให้ผล ทิศตะวันตกยาว 236 เมตรติดต่อกับ ธรณีสงฆ์จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ 37 ไร่ 3 งาน 36 ตารางวา โฉนดเลขที่ 15372

พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่ม การคมนาคมทางน้ำมีคลองพระพิมลราชา ผ่านทางทิศเหนือ ทางบกมีถนนเข้าถึงวัดตัดมาจากถนนพิมลราชา ภายในวัดมีอาคารเสนาสนะต่างๆ ดังนี้

พระอุโบสถ กว้าง 8 เมตร ยาว 12 เมตร สร้างเสร็จเมื่อ ปีพ.ศ. 2524 ลักษณะทรงไทยคอนกรีตเสริมเหล็กมีซุ้มฟ้าโบระกาหางหงส์ หน้าบัน ซุ้มประตู หน้าต่างศิลปะลวดลาย มีปฏิมากรรมหลายหลัง ศาลาการเปรียญ หอสวดมนต์ หอระฆัง สำหรับปูชนียวัตถุมีพระประธานในพระอุโบสถ นามว่า “พระพุทธพิมลชัย” หน้าตักกว้าง 1.49 เมตร ปางมารวิชัยเนื้อศิลาแลง เป็นพระพุทธรูปศิลปะ

สมัยอุทอง และยังมีพระพุทธรูปต่างๆ อีกจำนวน 3 องค์ คือพระมหามาลย์เถระ พระพุทธศิลาขาว และหลวงพ่พุทธรณินทนา

3. โรงเรียนวัดยอดพระพิมล

โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ตั้งอยู่เลขที่ 36 หมู่ 6 ตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี บนเนื้อที่ธรณีสงฆ์วัดยอดพระพิมล จำนวน 5 ไร่ ซึ่งเดิมขึ้นอยู่กับอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2584 เด็กในเขตบ้านคลองพระพิมลราชา เรียนหนังสือที่วัดยอดพระพิมล ต่อมานางเจ็ก เส็งประภา ได้สร้างโรงเรียนบนพื้นที่ติดกับวัดยอดพระพิมล โดยสร้างเป็นอาคารเรียนชั้นเดียว ขนาด 9 x 36 ตารางเมตร มีขุนธรรมรัตน์ธรรการ นายอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เป็นผู้อำนวยการ เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2581 โดยเปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 มีนายผิว โปษิตารา เป็นครูใหญ่คนแรก

พ.ศ. 2510 โรงเรียนหลังเดิมถูกวาทภัย ทางราชการได้จัดสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ เป็นอาคารเรียนแบบ ป.1ข 4 ห้องเรียน งบประมาณ 70,000.-บาท

พ.ศ. 2502 ท้องที่ได้โอนพื้นที่บริเวณนั้นให้ขึ้นอยู่กับอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี โรงเรียนจึงต้องโอนตามด้วย

พ.ศ. 2517 เปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

พ.ศ. 2519 ได้รับงบประมาณจำนวน 400,000.-บาท สร้างอาคารเรียนแบบ 017 และได้รับงบประมาณต่อเติมอาคารชั้นล่าง 4 ห้องเรียน จำนวน 160,000.-บาท ในปี พ.ศ. 2525

พ.ศ. 2535 เปิดสอนชั้นเด็กเล็กเรียน 1 ปีก่อนเข้าเกณฑ์ภาคบังคับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

พ.ศ. 2335 ได้รับงบประมาณต่อเติมอาคารเรียนแบบ ป1ข เพิ่มอีก 2 ห้อง

พ.ศ. 2535 เปิดสอนชั้นอนุบาล 4 ขวบ เรียนก่อนขึ้นชั้นเด็กเล็ก 1 ปี

พ.ศ. 2537 ได้รับงบประมาณจำนวน 390,000.-บาท ก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ แบบ สปช.203/36

พ.ศ. 2540 เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา 3 ชั้นคือ ชั้นเด็กเล็ก 3 ขวบ ชั้นอนุบาล 1 และชั้นอนุบาล 2

พ.ศ. 2542 ได้รับอนุญาตให้เปิดสอนระดับขยายโอกาสชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

พ.ศ. 2542 ได้รับงบประมาณปฏิรูปการศึกษาจัดสร้างห้องปฏิบัติการภาษา 1 ห้อง ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ 1 ห้อง

พ.ศ. 2543 ได้รับงบประมาณสร้างสนามเอนกประสงค์ ขนาด 30 x 18 ตารางเมตร

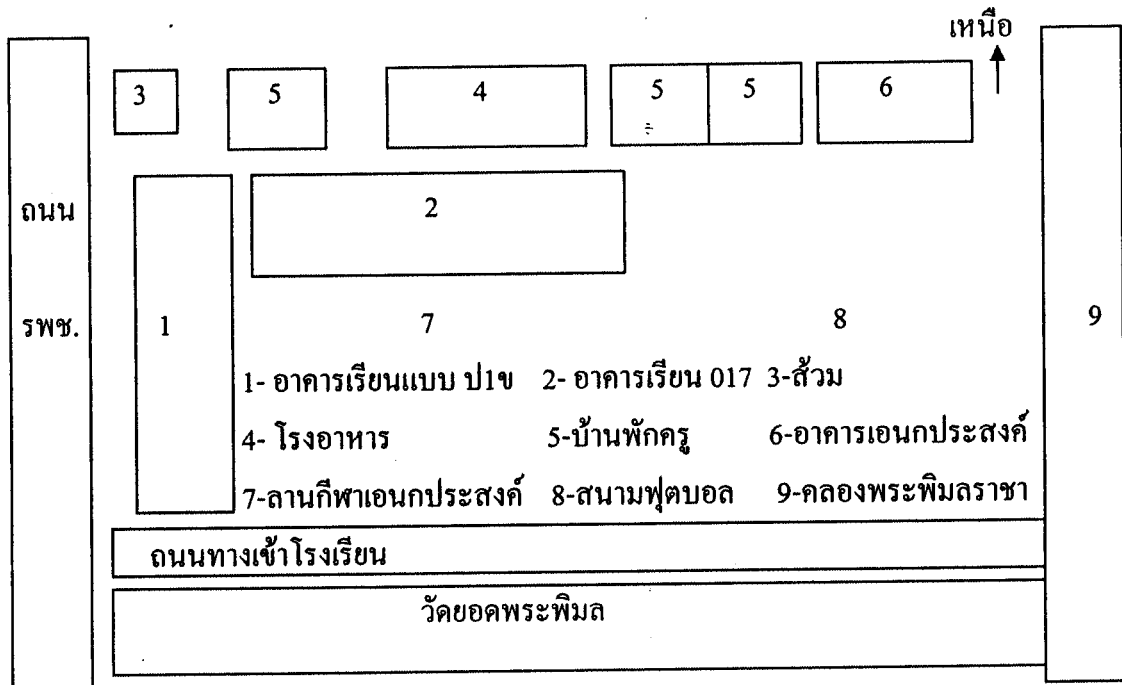
พ.ศ. 2543 ได้รับบริจาคคอมพิวเตอร์จากโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ จำนวน 40 เครื่อง และได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี จำนวน 50,000 บาท เพื่อปรับสภาพห้องเรียนเดิมให้เป็นห้องคอมพิวเตอร์ 1 ห้อง จำนวน 40 ที่นั่ง

พ.ศ. 2543 โอนการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก 3 ขวบ ให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี แต่ยังใช้ห้องเรียนของโรงเรียนเป็นที่จัดการศึกษา

พ.ศ. 2544 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จบการศึกษาเป็นรุ่นแรกและเป็นรุ่นเดียวของโรงเรียน เนื่องจากไม่มีนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจึงเปิดเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 เป็นมาจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2546 โรงเรียนได้รับความอนุเคราะห์จากคณะกรรมการประปาหมู่บ้าน หมู่ที่ 1 ตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย ให้โรงเรียนใช้น้ำโดยไม่ต้องจ่ายเงิน

พ.ศ. 2548 ได้รับงบประมาณอุดหนุนการศึกษาจากองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี เพื่อปรับปรุงอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม จำนวน 4 รายการ ประกอบด้วย การปรับพื้นสนามหน้าอาคารเรียน ป1ข โดยเทศบาลนครวัดเขมาภิรตาราม ปรับปรุงสนามเด็กเล่น ปรับปรุงโรงอาหาร สร้างสนามเบตอง จำนวน 1 สนาม

ภาพที่ 4.1 แผนผังโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

ที่มา : ย่อส่วนมาจากแผนผังโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

คำขวัญของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

ปฏิรูปการเรียนรู้ พัฒนาครูสู่มาตรฐาน ประสานร่วมกับชุมชน นักเรียนทุกคน
เก่งดีมีสุข

คติพจน์

วิริเยน ทุกข์ มจเจติ บุคคลล่วงทุกข์ได้ ด้วยความเพียร

สีประจำโรงเรียน

สีเหลือง หมายถึง ความฉลาดทางอารมณ์และทางสติปัญญา

สีฟ้า หมายถึง ความร่าเริงสดใส อ่อนน้อมถ่อมตน ความรัก
ความสามัคคี

ต้นไม้ประจำโรงเรียน

ต้นहुกวาง หมายถึง ความมั่นคง ความสงบสันติสุข ร่มเย็นแก่ผู้ที่มาศึกษา
และผู้ที่มาเยี่ยมเยือน แผ่กิ่งก้านสาขาปกป้องคุ้มครอง
ป้องกันภัยต่อสิ่งมีชีวิตที่อยู่อาศัย

ข้อมูลบุคลากรและนักเรียนโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีการศึกษา 2548 - 2549

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา
1	นายเค็จ สว่างอรุณ	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	ค.ม. (โสตทัศนศึกษา) ป.บัณฑิต (บริหารการศึกษา)
2	นางอารีย์ บุญทอง	ครู ชำนาญการ	วท.บ. (คหกรรมศาสตร์)
3	นางฉลวย ศรีอินทร์สุทธิ	ครู ชำนาญการ	ศษ.บ. (ประถมศึกษา)
4	นางवासนา สนไชย	ครู ชำนาญการ	ค.บ. (ประถมศึกษา)
5	นางบุษบา จีนปาน	ครู ชำนาญการ	ค.บ. (ภาษาไทย)
6	นางวรรณมา นรรัตน์	ครู ชำนาญการ	ค.บ. (วิทยาศาสตร์)
7	นางสมบุรณ์ ผดุงล้อม	ครู ชำนาญการ	ศษ.บ. (วิทยาศาสตร์)
8	นางภัทราภรณ์ คุณเจริญ	ครู ชำนาญการ	ค.บ. (สังคมศึกษา)
9	นางประยูร ทองสุข	ครู ชำนาญการ	ศษ.บ. (ประถมศึกษา)
10	นางสาวปถมพร สุขสะอาด	ครู ชำนาญการ	ศษ.บ. (ประถมศึกษา)
11	นายทองอุ่น ผดุงล้อม	ครูชำนาญการ	ค.บ. (พลศึกษา)
12	นางสาวกิตติยา ศรีตรงกิม	ครูอัตราจ้าง	วท.บ. (วิทยาการ คอมฯ)
13	นายณัฐชัย ยืนยง	ครูอัตราจ้าง	ค.บ. (สังคมศึกษา)
14	นางสาวยุพาภรณ์ พรหมดี	ครูอัตราจ้าง	วท.บ. (วิทยาศาสตร์)
15	Mr. Amie Clesverria	ครูสอน ภาษาต่างประเทศ	

ที่มา: รายงานการจัดการศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีการศึกษา 2549 หน้า 7

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลจำนวนนักเรียนโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีการศึกษา 2548

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาล 1	15	15	30
อนุบาล 2	13	10	23
รวมอนุบาล	28	25	53
ประถมศึกษาปีที่ 1	10	11	21
ประถมศึกษาปีที่ 2	10	17	27
ประถมศึกษาปีที่ 3	11	21	32
ประถมศึกษาปีที่ 4	14	22	36
ประถมศึกษาปีที่ 5	19	20	39
ประถมศึกษาปีที่ 6	17	20	37
รวมประถมศึกษา	81	111	192
รวมทั้งสิ้น	109	136	245

ที่มา: แผนปฏิบัติการราชการประจำปีงบประมาณ 2548 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล หน้า 3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลจำนวนนักเรียน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีการศึกษา 2549

ชั้น	ชาย	หญิง	รวม
อนุบาล 1	23	9	32
อนุบาล 2	17	15	32
รวมอนุบาล	40	24	64
ประถมศึกษาปีที่ 1	12	11	23
ประถมศึกษาปีที่ 2	12	10	22
ประถมศึกษาปีที่ 3	10	14	24
ประถมศึกษาปีที่ 4	13	19	32
ประถมศึกษาปีที่ 5	16	22	38
ประถมศึกษาปีที่ 6	17	20	37
รวมประถมศึกษา	80	96	176
รวมทั้งสิ้น	120	120	240

ที่มา: แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2549 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล หน้า 4

ตารางที่ 4.4 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก โรงเรียนวัดยอดพระพิมล
เมื่อวันที่ 6-8 สิงหาคม 2545 ระดับก่อนประถมศึกษา

มาตรฐาน	เกณฑ์คุณภาพ		
	ควรร ปรับ ปรุง	พอ ใช้	ดี
ด้านผู้เรียน			
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์			√
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์		√	
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร		√	
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง		√	
มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต		√	
มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี		√	
มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา		√	
ด้านครูผู้สอน			
มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			√
มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ			√
ด้านผู้บริหาร			
มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา			√
มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา		√	
มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			√
มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ		√	
มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและพัฒนาท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้		√	

ที่มา: รายงานการประเมินภายนอกรอบแรก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หน้า 3

ตารางที่ 4.5 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก โรงเรียนวัดยอดพระพิมล
เมื่อ วันที่ 6-8 สิงหาคม 2545 ระดับประถมศึกษา

มาตรฐาน	เกณฑ์คุณภาพ		
	คว ปร ปร	ทอ ใช้	ค ดี
ด้านผู้เรียน			
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์			√
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์		√	
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร		√	
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง		√	
มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต			√
มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี		√	
มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา		√	
ด้านครูผู้สอน			
มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			√
มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ			√
ด้านผู้บริหาร			
มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา		√	
มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา		√	
มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ		√	
มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ		√	
มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและพัฒนาท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้			√

ที่มา: รายงานการประเมินภายนอกรอบแรก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หน้า 33

ตารางที่ 4.6 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 2 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล
เมื่อวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2549 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาปฐมวัย

มาตรฐาน	ผลการประเมิน	
	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
ด้านผู้เรียน		
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	3.71	ดีมาก
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	3.80	ดีมาก
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา	3.84	ดีมาก
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์	3.63	ดีมาก
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	3.67	ดีมาก
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.64	ดีมาก
มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	3.75	ดีมาก
ด้านครู		
มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ	3.90	ดีมาก
มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.50	ดีมาก
ด้านผู้บริหาร		
มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ	3.77	ดีมาก
มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดการองค์กร/โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา	3.83	ดีมาก
มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.91	ดีมาก
มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.80	ดีมาก
มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา	3.64	ดีมาก

ที่มา: รายงานการประเมินภายนอก รอบ 2 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หน้า 4

ตารางที่ 4.7 สรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 2 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล
เมื่อวันที่ 6-8 กุมภาพันธ์ 2549 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน: ประถมศึกษา

มาตรฐาน	ผลการประเมิน	
	ค่าเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
ด้านผู้เรียน		
มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	3.82	ดีมาก
มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	3.84	ดีมาก
มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา	3.22	ดี
มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์	3.07	ดี
มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร	2.29	พอใช้
มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.57	ดีมาก
มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	3.77	ดีมาก
ด้านครู		
มาตรฐานที่ 8 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ	3.70	ดีมาก
มาตรฐานที่ 9 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.00	ดีมาก
ด้านผู้บริหาร		
มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ	3.77	ดีมาก
มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดการองค์กร/โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา	3.83	ดีมาก
มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.77	ดีมาก
มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	3.80	ดีมาก
มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา	3.64	ดีมาก

ที่มา: รายงานการประเมินภายนอก รอบ 2 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หน้า 5

บทที่ 5

ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้เป็นการนำเสนอเพื่อตอบปัญหาการวิจัย 3 ข้อ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีคุณลักษณะและมีการบริหารสถานศึกษาอย่างไร ที่ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีคุณลักษณะอย่างไรที่ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา
3. ชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีลักษณะอย่างไร ที่ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนวัดยอดพระพิมล โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา
2. ปัจจัยด้านครู
3. ชุมชน

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา

1.1 ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ในส่วนของปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษานั้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมลซึ่งหมายถึงนายเค็จ สว่างอรุณ โดยศึกษาคุณลักษณะต่างๆที่ส่งผลส่งผลให้ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและการสนทนากลุ่ม ซึ่งได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามคุณลักษณะต่างๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

นายเค็จ สว่างอรุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปัจจุบันอายุ 52 ปี เกิดที่ตำบลน้ำเต้า อำเภอมหาราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จการศึกษาระดับ

ประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง จากวิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา บรรจุเข้ารับราชการครั้งแรกเมื่อปี 2520 ตำแหน่งครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี สอบบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านนาโคก อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร เมื่อปี 2535 ต่อมาได้สอบบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนรุ่งเรืองวิทยา อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2545 สมรสกับนางวลีพรรณ สว่างอรุณ อาชีพรับราชการครู ปัจจุบันมีบ้านส่วนตัวอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถ

ในส่วนของความรู้ความสามารถนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิจัยแยกออกเป็น 2 ตอนคือ ผู้บริหารมีคุณวุฒิและการศึกษาที่ดี และผู้บริหารมีความรู้ความสามารถซึ่งได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ผู้บริหารมีคุณวุฒิและการศึกษาอบรมที่ดี

นายเค็จ สว่างอรุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เมื่อได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งครู 2 ได้ศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษา สาขาบริหารการศึกษา จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม และครุศาสตร์มหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาโสตทัศนศึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นายเค็จ สว่างอรุณ เป็นผู้ที่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สนใจใฝ่รู้ในเรื่อง ที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการการประกันคุณภาพภายในที่จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยสำนักงานเขตพื้นที่นนทบุรี เขต 2 และเข้าประชุมการเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผล รอบที่ 2 นอกจากนี้ยังได้ศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จการประกันคุณภาพรวมทั้งการศึกษา เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และได้นำความรู้ใหม่ๆ จากการอบรมสัมมนา การประชุมปฏิบัติการและการศึกษาดูงานจาก โรงเรียนต่างๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสารของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ซึ่งประกอบด้วยธรรมนูญโรงเรียน แผนกลยุทธ์สถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก โรงเรียนวัดยอดพระพิมล รอบที่ 2 การสัมภาษณ์ครู และการสัมภาษณ์นายเค็จ สว่างอรุณ ต่างมีความสอดคล้องกันว่าการบริหาร

จัดการการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล จากเดิมที่เป็นการดำเนินการที่ขาดระบบการดำเนินการครูผู้รับผิดชอบขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงาน และครูส่วนใหญ่คิดว่างานประกันคุณภาพภายในเป็นงานที่ไม่เกี่ยวข้องข้องกับการบริหารและการจัดการเรียนการสอน เป็นการเพิ่มงานให้ครูทำงานมากขึ้น ประการสำคัญครูทั้งหมด คิดว่าเป็นงานที่ทำเพื่อการเตรียมตัวรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เท่านั้นเปลี่ยนมาเป็นการปฏิบัติงานที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำในการปฏิบัติงาน ตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ การประเมินผลการดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุปความรู้ความสามารถของนายเค็จ สว่างอรุณ ผู้บริหารโรงเรียน วัดยอดพระพิมลเป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่ได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีการบริหารการศึกษา มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ ได้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

2) ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์

นายเค็จ สว่างอรุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความเข้าใจภารกิจและเป้าหมายขององค์กร เป็นผู้ที่มึบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย และแนวการปฏิบัติทั้งในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนซึ่งมีเป้าหมายสำคัญคือการการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียน มีการกระจายอำนาจให้ผู้รับผิดชอบงานบริหารทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานจากทุกฝ่ายเป็นอย่างดี

ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา นายเค็จ สว่างอรุณ เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง ในการกำหนดแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยได้ประชุมคณะครูเพื่อร่วมกันศึกษา วิเคราะห์รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ถึงจุดเด่น จุดด้อย ข้อเสนอแนะและทิศทางการพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษาในอนาคต และร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหา เมื่อได้ข้อสรุปแล้ว ได้นำแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวมาจัดทำเป็นข้อสรุปส่วนที่หนึ่งของแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา สำหรับข้อสรุปส่วนที่สองซึ่งถือว่าเป็นข้อสรุปที่สำคัญยิ่งต่อการกำหนดทิศทาง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล คือ ข้อสรุปที่ได้จากการร่วมกันวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 18

มาตรฐานซึ่งนายเต็ง สว่างอรุณ ได้ให้นโยบายต่อที่ประชุมไว้ชัดเจนว่า “...ทุกมาตรฐาน ทุกตัวบ่งชี้ จะมีเจ้าภาพรับผิดชอบ มีความชัดเจนในการปฏิบัติ โดยพวกเราทุกคนจะร่วมกันเป็นผู้ขับเคลื่อน ผมในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนจะร่วมทำงานกับพวกเรา .....และจะประสานงานกับกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และอบต.เพื่อส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนวัดยอดพระพิมลให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง..” จากนั้นนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนจึงนำไปสู่การประชุมปฏิบัติการในครั้งต่อไปคือการร่วมกันจัดทำรายละเอียดแนวทางการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย บันทึกการประชุมครู แผนกลยุทธ์สถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประเมินโครงการตามแผนประจำปี รายงานการจัดการศึกษา พบว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นอย่างมาก โดยการจัดทำโครงการ/กิจกรรม สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 18 มาตรฐาน ครูท่านหนึ่ง กล่าวว่า “...ระบบการทำงานของผู้อำนวยการโรงเรียนดีมากค่ะ ที่ให้เราทำงานกันเป็นทีม ทำงานเพื่อให้เด็กมีคุณภาพ.....”

กล่าวโดยสรุป นายเต็ง สว่างอรุณ ผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีความสามารถในการบริหารจัดการได้ตามความคาดหวังที่กำหนดไว้ คือ การบริหารจัดการโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนคุณภาพภายใน 4 ปี ซึ่งคณะครูได้ร่วมกันปฏิบัติงานตามแผนงาน โครงการ/กิจกรรม ได้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสบความสำเร็จในการคุณภาพการศึกษา

1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี

นายเต็ง สว่างอรุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่การงาน โดยผู้วิจัยได้แบ่งบุคลิกภาพของผู้บริหารโรงเรียนออกเป็น 2 ด้าน คือ บุคลิกภายนอกและบุคลิกภายใน

บุคลิกภายนอก พบว่า นายเต็ง สว่างอรุณ มีการแต่งกายที่เหมาะสมกับตำแหน่ง และลักษณะอาชีพโดยมีการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนการสร้างความศรัทธา ชื่นชม ให้กับผู้พบเห็นและผู้ที่เกี่ยวข้อง เยี่ยมเยือนสถานศึกษาได้ ประการสำคัญ คือ การบ่งบอกถึงบุคลิกภาพของผู้ประกอบวิชาชีพการบริหารสถานศึกษาให้สังคมได้รับรู้ ด้านการพูดนายเต็ง สว่างอรุณ เป็นผู้บริหารที่มีวาจาสุภาพนุ่มนวล สามารถสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะการใช้คำพูดกับครูในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สามารถที่จะสื่อสารและสร้างความเข้าใจตรงตามความต้องการ ตลอดทั้งสามารถควบคุมวุฒิภาวะทางอารมณ์ในช่วงเวลาพูดได้

อย่างดี โดยมีบุคลิกภาพที่โดดเด่น คือ การให้เกียรติและไม่ตรีจิตรวมทั้งการยิ้มแย้มแจ่มใส ขณะเจรจากับผู้อื่น

บุคลิกภายใน นายเค็ง สว่างอรุณ เป็นผู้ที่มีความมั่นคงในวุฒิภาวะและอารมณ์ สามารถที่จะควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี โดยมีความเมตตากรุณาต่อผู้ร่วมงานที่เป็นตั้งซึ่งแสดงออกโดยการเป็นผู้มองโลกในแง่ดี ปฏิบัติตนเป็นไปตามธรรมชาติไม่เสแสร้งหรือปิดบังอำพราง เป็นผู้ มีอัธยาศัยที่ดีงามและมีความจริงใจต่อผู้ร่วมงาน รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานด้วยอารมณ์ที่สงบควบคู่กับการแสดงกริยาอาการตอบรับอย่างเป็นผู้ใหญ่และมิตรไมตรี ในการตอบรับความคิดเห็นสามารถที่จะสร้างความเข้าใจการรับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะที่สร้างความเข้าใจกับผู้ร่วมงาน และบรรยากาศที่ลดภาวะความตึงเครียดหรือการขัดแย้ง ไปสู่บรรยากาศแห่งมิตรไมตรี

จากบุคลิกภาพของนายเค็ง สว่างอรุณ ทั้งภายนอกและภายใน ส่งผลให้ คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน เกิดความศรัทธาในตัวผู้บริหารโรงเรียน เมื่อมีความศรัทธาขอมนำไปสู่ความเชื่อมั่น การให้ความร่วมมือ สนับสนุนในสิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนริเริ่มและขอความร่วมมือ การให้ความร่วมมือ สนับสนุน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล เนื่องจากนายเค็ง สว่างอรุณ ได้กำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงานโดยจัดโครงสร้างบริหารเป็น 4 งาน และได้มอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในงานต่างๆ ทั้ง 4 งาน เป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการ

ผู้วิจัยได้สนทนากับครูท่านหนึ่ง ซึ่งตอนหนึ่งได้กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนว่า “.....ยังไม่เคยเห็น ผอ. โกรธใครเลย เวลาประชุมบางครั้งเราก็มีการเถียงกันบ้างเป็นเรื่องธรรมดา แต่ผอ. ก็ยิ้ม เราก็ไม่รู้ในใจ ผอ. คิดอย่างไร แต่ ผอ. ก็หาข้อสรุปให้พวกเราได้ และผอ. ก็ไม่เคยว่าใครแรงๆ ให้เสียหน้าในที่ประชุมสักที.....” และจากการได้สนทนากับผู้ปกครองท่านหนึ่ง ได้กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนว่า“.....ผอ. คนนี้ก็ดีนะ ไม่หยิ่ง โรงเรียนมีหนังสือเชิญฉันไปงานวันแม่ ฉันก็ไป เจอ ผอ. เขาก็คุยกับฉันดี กับคนอื่นเขาก็คุยดีนะ ยิ้มแย้มต้อนรับฉันดี....”

จากการที่ผู้บริหารโรงเรียนมีบุคลิกภาพที่ดี ส่งผลให้ได้รับความชื่นชมศรัทธา จากคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง จนนำไปสู่การร่วมมือในการปฏิบัติงานตามนโยบายของผู้บริหาร ซึ่งนโยบายสำคัญประการหนึ่งของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล คือ การบริหารและจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

1.1.3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ

นายเค็จ สว่างอรุณ ผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสามารถแสดงความเป็นผู้นำตามบทบาทหน้าที่ได้เป็นอย่างดี โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน เป็นผู้นำในการบริหารจัดการงานทั้ง 4 ด้าน โดยได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานจากครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ โดยทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ ได้ปรับปรุงระบบการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบครบวงจร จัดให้มีการบริหารจัดการความรู้ (K-M) ในสถานศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมครูและบุคลากรในด้านการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่างๆ ประการสำคัญ คือการสร้างขวัญ กำลังใจ แก่ผู้ร่วมงาน ครูท่านหนึ่งกล่าวว่า“..ผู้อำนวยการโรงเรียน ไม่ได้คิดวางแผนเพียงคนเดียว แต่จะร่วมกับครูคิดวางแผนกัน.. ในบางครั้งทำงานไปแล้วมีปัญหา ผอ. ก็จะเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาหรือแนะนำเรา แต่ที่เราพอใจคือ ผอ. สามารถประสานงานให้พวกเราทำงานเป็นทีมกันได้ เรื่องเดียวกันเวลาประชุมก็มี.แต่ ผอ. ก็หาข้อสรุปได้นะ อาจใช้เวลาคุยกันนานพอสมควร แม้ไม่ทันใจเราบ้าง แต่ก็ เป็นข้อสรุปที่ทุกคนรับได้” ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ สามารถกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล เป็นความเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำ

จากการกำหนดนโยบายที่สำคัญของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล คือ นโยบายด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ด้วยจากความมุ่งมั่นและการใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมดังกล่าว ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.4 ผู้บริหารโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

นายเค็จ สว่างอรุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดยอดพระพิมลเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่สูงคนหนึ่ง การเดินทางมาปฏิบัติหน้าที่จะมาถึงโรงเรียนแต่เช้า และเมื่อมาถึงโรงเรียนจะเดินดูเล่นนักเรียนในบริเวณโรงเรียนและทักทายกับผู้ปกครองที่มาส่งนักเรียน และให้ความสนใจกับความสะอาดของบริเวณโรงเรียน โดยได้เดินดูเล่นนักเรียนที่ทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ในเขตรับผิดชอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

นายเค็จ สว่างอรุณ จะใช้เป็นเวลาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน โดยปฏิบัติภารกิจทั้งในลักษณะงานประจำของโรงเรียน งานนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 งานพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนร่วมกับครู และผู้เกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญกับการกำกับดูแล ติดตามการปฏิบัติงานทั้ง 4 งานหากงานใดงานหนึ่งมีปัญหาเกิดขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนจะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา หรือให้การแนะนำช่วยเหลือ การปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ ประการสำคัญการปฏิบัติงานต่างๆ

นั่น แม้ผู้บริหารโรงเรียนจะได้กระจายงานไปตามโครงสร้างการบริหารองค์กร พร้อมการมอบหมายบทบาท อำนาจ หน้าที่ให้กับผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานแล้ว หากมีปัญหาหรือข้อผิดพลาดเกิดขึ้นก็จะไม่ปล่อยให้ผู้ปฏิบัติงานรับผิดชอบแต่คนเดียว ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะพูดกับผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอว่า ผู้บริหารโรงเรียน ถือเป็นผู้รับผิดชอบทุกงานสูงสุดในโรงเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานท่านหนึ่งกล่าวว่า “...โรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปเยอะตั้งแต่ ผอ. คนนี้ มาเป็น ผอ.โรงเรียน เข้ามาประชุมที่ไร ก็เห็นความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น..ผอ. คนนี้ขยันและรับผิดชอบต่องานดี” ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้สามารถกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่

จากการมุ่งมั่น มุ่งเท อย่างจริงจังและใช้เวลาส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ของนายเค็จ สว่างอรุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดยอดพระพิมลตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงานตามแผน การกำกับ ติดตาม ผลการปฏิบัติงาน และการปรับปรุงแก้ไข ทำให้งานด้านการบริหารและจัดการเรียนการสอน ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.5 ผู้บริหารโรงเรียนมีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

นายเค็จ สว่างอรุณ เป็นผู้บริหารที่ยึดหลักคุณธรรมในการบริหาร โรงเรียน โดยมีคุณธรรมที่โดดเด่นในเรื่องการมีพรหมวิหารสี่ซึ่งผู้วิจัยสังเกตได้จากการให้ความเคารพนับถือและชื่นชมในตัวผู้บริหาร โรงเรียนของคณะครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผลมาจากการปกครองดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักเมตตาธรรม การมอบหมายหน้าที่โดยใช้หลักครองคน ครองงาน การให้ ความเสมอภาค ยุติธรรม ในการเลื่อนขั้นเงินเดือนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต นายเค็จ สว่างอรุณ มีการบริหารการเงินที่มีความโปร่งใส ถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้ ไม่มีเรื่องมัวหมองในด้านการหาผลประโยชน์ในโรงเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการบริหารงานการเงินและพัสดุจะยึดหลักความถูกต้องตามระเบียบเป็นสำคัญ

ด้านการปฏิบัติตนตามจรรยาวิชาชีพ นายเค็จ สว่างอรุณ ได้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน โดยมีความโดดเด่นในการสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียนให้องค์กรที่มีภาพลักษณ์เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมในด้านการบริการสังคม คณะครูในโรงเรียนมีความรักความสามัคคี และให้เกียรติกับประชาชน นอกจากนี้นายเค็จ สว่างอรุณ ยังปฏิบัติตนเหมาะสม และเป็นแบบอย่างแก่ครูในโรงเรียนมีความพอเพียง ความรับผิดชอบต่อครอบครัวไม่มีเรื่องเสื่อมเสียในเรื่องชู้สาว การพนันและยาเสพติด ครูท่านหนึ่งกล่าวว่า “.....ผอ. เป็นแบบอย่างที่ดี ในเรื่องการแต่งตัวสุภาพเรียบร้อย.....การวางตัวก็ดีไม่คึกคะนอง ไม่สูบบุหรี่....การพิจารณาความดีความชอบในแต่ละปีไม่เคยมีปัญหาและเป็นที่ยอมรับของทุกคน”

จากการประพุดิปฏิบัติคนที่เหมาะสมของนายเคิ่ง สว่างอรุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ทำให้เป็นที่ชื่นชมศรัทธาแก่คณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งความชื่นชมศรัทธาดังกล่าว นำไปสู่การร่วมมือการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1.6 ผู้บริหารโรงเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน

1) ผู้บริหารโรงเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงาน

นายเคิ่ง สว่างอรุณ เป็นผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคณะครูโดยมุ่งเน้นการสร้างวัฒนธรรมในองค์กร เป็นองค์กรที่มีความสามัคคี และทำงานเป็นทีม จากสังเกตของผู้วิจัย พบว่า คณะครูของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีความแตกต่างอยู่หลายช่วงอายุ ตั้งแต่ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป ระหว่าง 30-40 ปีและครูอัตราจ้างส่วนใหญ่จะอายุระหว่าง 25-30 ปี ครูทุกคนให้ความเคารพผู้บริหารโรงเรียนเนื่องจากนายเคิ่ง สว่างอรุณ เป็นผู้ที่มีความบุคลิกภาพและอัธยาศัยไมตรีสุภาพอ่อนโยน มีความเป็นกันเองกับผู้ร่วมงานทุกคน

นอกจากนี้ นายเคิ่ง สว่างอรุณ ยังให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานของคณะครู โดยให้คำปรึกษา แนะนำ อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และหาโอกาสเข้าร่วมปฏิบัติงานกับคณะครูเป็นประจำ นายเคิ่ง สว่างอรุณ เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีน้ำใจและเอื้ออาทรต่อทุกคนโดยจะยกย่อง ชมเชย ผู้ร่วมงานในที่ประชุมในโอกาสต่างๆ เช่น ครูประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หรือเมื่อได้รับการเลื่อนตำแหน่งหรือวิทยฐานะ รวมทั้งการต้อนรับครูที่ย้ายมาปฏิบัติราชการในโรงเรียนหรือจัดงานเลี้ยงส่งครูที่ย้ายออกไปปฏิบัติราชการยังโรงเรียนอื่น

จากการประพุดิปฏิบัติตน และการให้ความสำคัญแก่คณะครูในโรงเรียนของนายเคิ่ง สว่างอรุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ทำให้เป็นที่รักและศรัทธาแก่คณะครูในโรงเรียน ซึ่งความรักและศรัทธาดังกล่าว นำไปสู่การร่วมแรง ร่วมใจการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

2) ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน

นายเคิ่ง สว่างอรุณ เป็นผู้บริหารที่มีอัธยาศัยที่ดีกับผู้ปกครองนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน โดยมีบุคลิกที่สุภาพ อ่อนน้อม จึงเป็นที่รู้จักและรักใคร่ของคนในชุมชน โดยผู้วิจัยสังเกตได้จากช่วงเวลาที่มีผู้ปกครองนักเรียนมารับนักเรียน นายเคิ่ง สว่างอรุณ จะหาโอกาสพบปะ พูดคุย กับผู้ปกครองนักเรียนทั้งเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนอยู่เสมอ

ในส่วนกิจกรรมชุมชน นายเต็ง สว่างอรุณ จะนำคณะครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำ เช่น การถวายดินเทียนจำพรรษาในเทศกาลวันเข้าพรรษาของวัดยอดพระพิมล การนำนักเรียนทำความสะอาดบริเวณวัด การเข้าร่วมกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรีในโอกาสต่างๆ เช่น กิจกรรมพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน การนำนักเรียนเข้าร่วมขบวนกองเชียร์การแข่งขันกีฬาสามัคคีปีใหม่ของอำเภอไทรน้อย ในนามขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรีซึ่งนายกฤษฎ์ ศรีอินทร์สุทธิ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี กล่าวว่า“.....จากการมีโอกาสทำงานร่วมกับโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ผู้อำนวยการโรงเรียนท่านให้ความร่วมมือกับ อบต. ดีมาก เวลา อบต. ขอความร่วมมือจากโรงเรียนท่านก็ให้ความร่วมมือมาโดยตลอด..เชิญท่านมาเป็นกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. ท่านก็มาตลอด...” การให้องค์กรชุมชนใช้สถานที่โรงเรียนเป็นที่ประชุมในโอกาสต่างๆ เช่น การประชุมประชาคมหมู่บ้าน การประชุมกลุ่มเกษตรกร การประชุมด้านสุขภาพอนามัยของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและโรงพยาบาลไทรน้อย การใช้สถานที่ในโรงเรียนเป็นหน่วยเลือกตั้งในระดับต่างๆ

โรงเรียนจึงเป็นศูนย์รวมประชาชนอีกแห่งหนึ่งของชุมชน โรงเรียนจึงได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรีมาโดยตลอด โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลจากเพิ่มกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมวันแม่แห่งชาติ กิจกรรมงานวันเด็กแห่งชาติ จะมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้ประกอบการ ร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและบริจาคเงินทุน อาหารกลางวัน วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ อยู่เสมอ ในด้านเงินงบประมาณอุดหนุนการศึกษาโรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรีทุกปี

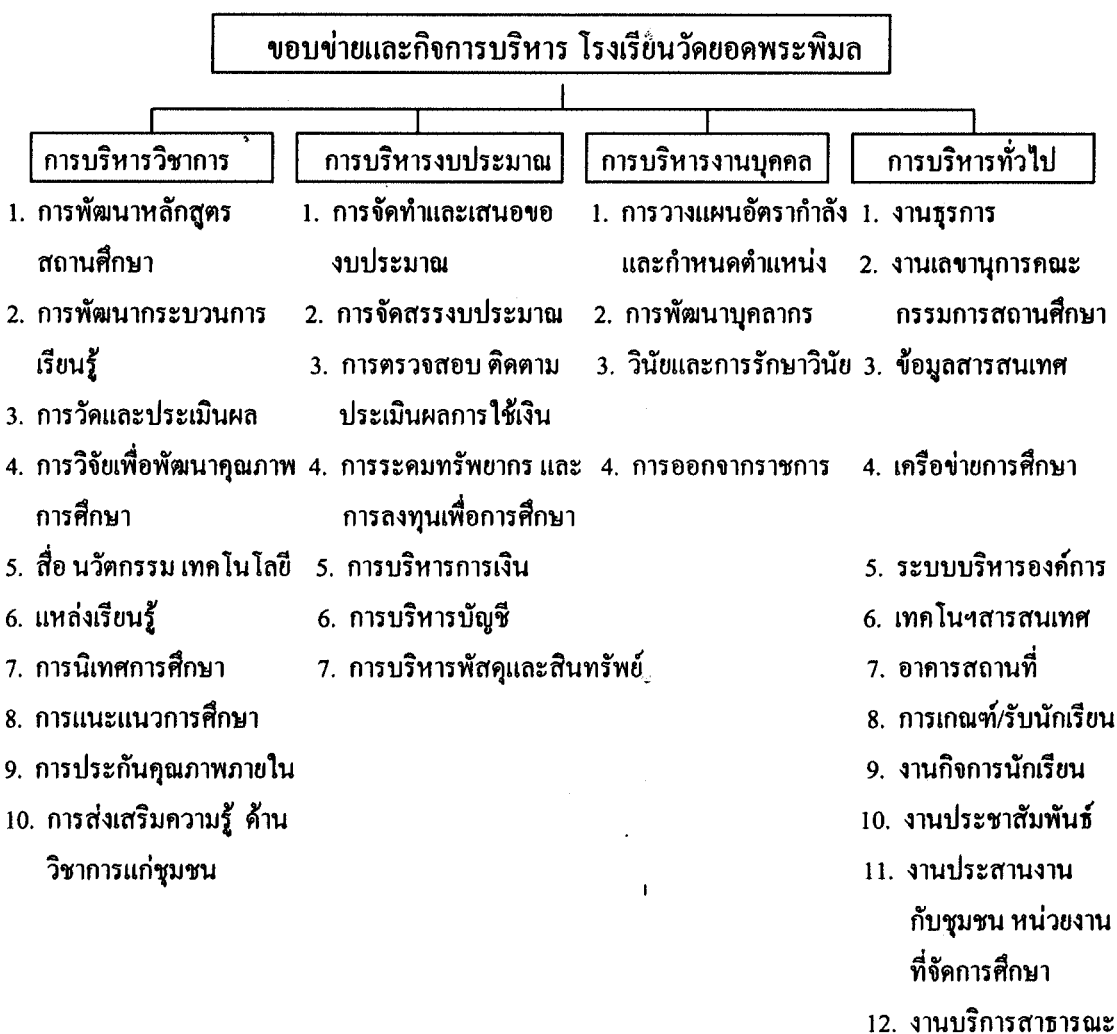
กล่าวโดยสรุป ผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนกับชุมชนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันตลอดมา โดยชุมชนให้การสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาแก่โรงเรียน ส่งผลให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ปัจจัยด้านการบริหาร

การศึกษาปัจจัยด้านการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานตามขอบข่ายและกิจการบริหารและจัดการ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ดังนี้

1.2.1 มีการกำหนดขอบข่ายและกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาอย่างชัดเจน

โรงเรียนวัดยอดพระพิมลได้กำหนดขอบข่ายและกิจการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

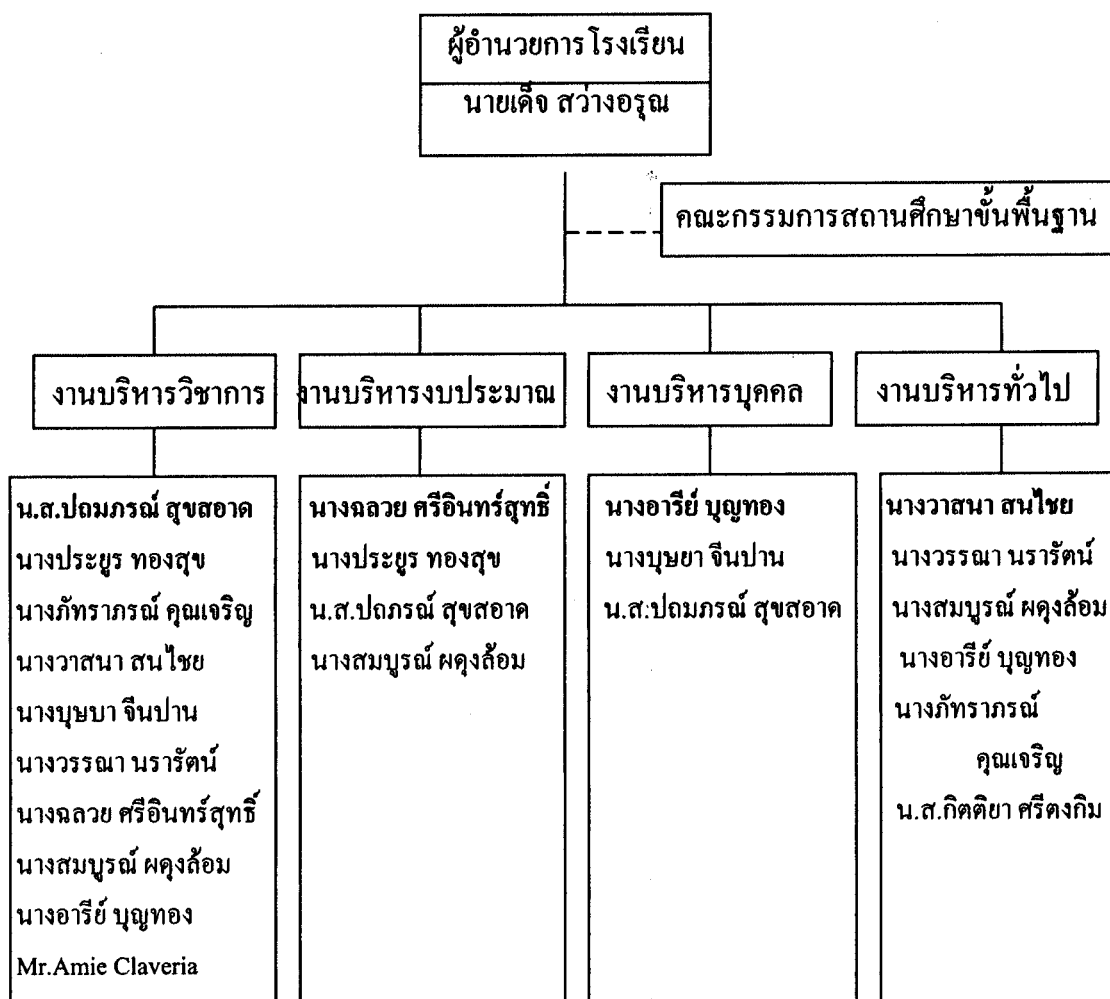
ภาพที่ 5.1 ขอบข่ายและกิจการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล

ที่มา: รายงานการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล หน้า 12

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล พบว่า ได้จัดขอบข่ายและกิจการบริหารจัดการ โรงเรียนตามหลักการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายการบริหาร โรงเรียนเป็น 4 งานด้วยกันประกอบด้วย การบริหาร

วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยได้กำหนด
ขอบข่ายของงานแต่ละงานไว้อย่างชัดเจนในแผนภูมิการบริหารโรงเรียน ซึ่งแผนภูมิดังกล่าวได้ติด
ไว้ในห้องประชุมโรงเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู และกรรมการสถานศึกษา
พบว่าโรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้ไปตามโครงสร้างและขอบข่ายการบริหารงานโดยมี
หลักฐานยืนยันชัดเจนในแผนกลยุทธ์ 3 ปี แผนปฏิบัติการประจำปี คำสั่งมอบหมายงาน รายงาน
การประชุม โดยทุกฝ่ายมีความพึงพอใจ ส่งผลให้การบริหารจัดการมีความชัดเจนในการปฏิบัติตาม
สายงานทั้งในระดับแนวคิ่งและแนวราบหัวหน้าและผู้รับผิดชอบงานต่างทราบภารกิจงาน บทบาท
หน้าที่ ทำให้การปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ/กิจกรรม ดำเนินการไปตามแผนพัฒนา
การศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

**1.2.2 ผู้บริหารโรงเรียนมอบหมายงานได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของ
ผู้รับผิดชอบงาน**

ภาพที่ 5.2 โครงสร้างการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

ที่มา รายงานการจัดการศึกษา ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล หน้า 13

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีหลักการมอบหมายงานให้กับครู คือ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ตรงกับงานที่มอบหมาย ประการสำคัญจะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้ที่ เป็นหัวหน้างานจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานที่รับผิดชอบ สามารถนำนโยบายของโรงเรียน นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไปวางแผนสู่การปฏิบัติเป็นโครงการ/กิจกรรม ประจำปีได้ อีกทั้งจะต้องเป็นผู้สามารถประสานการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เพื่อให้เห็นภาพของความสำเร็จของการบริหารโรงเรียนในแต่ละงานของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแยกเป็นงานต่างๆทั้ง 4 งาน ดังนี้

1) งานบริหารวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

งานวิชาการของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีนางสาวปถมภรณ์ สุขสะอาด เป็นหัวหน้างาน และเนื่องจากผู้บริหาร โรงเรียน ได้ให้ความสำคัญการบริหารงานวิชาการเป็นพิเศษ จึงมีครูร่วมรับผิดชอบการบริหารงานวิชาการจำนวน 9 คนผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และหัวหน้างานวิชาการ พร้อมทั้งศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เมื่อวันที่ 6-8 สิงหาคม 2545 ซึ่งผลการประเมินมาตรฐานด้านนักเรียน อยู่ในระดับพอใช้ทุกมาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ 5 และมาตรฐานที่ 6 นายเตียง สว่างอรุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้เริ่มวางแผนพัฒนาด้านการบริหารจัดการเป็นลำดับแรก โดยการกำหนดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนและได้จัดการประชุมร่วมกันระหว่างคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา พร้อมกำหนดคน โยบาย ทิศทาง แนวการปฏิบัติ จากนั้นได้จัดทำแผนกลยุทธ์ 3 ปี โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการกระจายอำนาจให้ผู้รับผิดชอบงานวิชาการ ในด้านการเรียนการสอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้มอบให้ครูที่รับผิดชอบแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำโครงการตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเพื่อบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปี และสอดคล้องคุณธรรมในการสอนวิชาต่างๆ ตลอดจนจัดให้มี โครงการ/ชมรมต่างๆ นายเตียง สว่างอรุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดยอดพระพิมล กล่าวว่า **“ถ้าผมและเพื่อนครู ทำงานได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ก็เชื่อว่าคุณภาพการศึกษาน่าจะดีขึ้น เพราะใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 18 มาตรฐาน มาเป็นกรอบแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษา”**

จากการที่โรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีการบริหารจัดการงานวิชาการอย่างมีระบบ ผู้บริหารโรงเรียนและครูให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนผ่านการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษามาตรฐานด้านผู้เรียน

2) การบริหารงบประมาณ

งานบริหารงบประมาณโรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีนางฉลวย ศรีอินทร์ สุทธิ เป็นหัวหน้างาน งานที่สำคัญ คือ งานการเงิน งานบัญชี และงานพัสดุ โดยผู้บริหารโรงเรียนจะวางระบบการบริหารงานงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติที่ว่าด้วยการเงิน เน้นถูกต้อง โปร่งใสตรวจสอบได้ โดยมีผู้ปฏิบัติที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่บัญชี คณะกรรมการเก็บรักษาเงิน จำนวน 3 คน การดำเนินการของเจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่บัญชี สามารถตรวจสอบได้โดยทุกสิ้นเดือนเจ้าหน้าที่การบัญชีจะรายงานสถานะทางการเงินของโรงเรียนให้ผู้บริหารรับทราบส่วนงานพัสดุจะมีการตรวจสอบพัสดุประจำปี เมื่อสิ้นปีประมาณภายใน 30 วันทำการ พร้อมจัดทำรายการผลการตรวจสอบแจ้งให้ผู้บริหารโรงเรียนภายใน 30 วันทำการ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์หัวหน้างานงบประมาณ ซึ่งได้กล่าวถึงการทำงานการเงินว่า “.....ตั้งแต่เป็นเจ้าหน้าที่การเงินมา ทำงานกับ ผอ. คนนี้สบายใจที่สุด โปร่งใสตรงไปตรงมา บางทีฉันก็ร่วมหาเงินนอกงบประมาณให้โรงเรียน เช่น งานวันเด็ก คนที่เขามองว่าเขาก็เต็มใจบริจาค เพราะเขาเห็นว่า ผอ. เป็นคนซื่อตรงดี...”

จากการที่โรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีการบริหารจัดการงานงบประมาณอย่างมีระบบ ทำให้โรงเรียนนำงบประมาณที่ได้รับมาจัดการศึกษาได้ตามแผนงานโครงการ/กิจกรรม ที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งผลตามเป้าหมาย ส่งผลให้โรงเรียนผ่านการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านผู้บริหาร

3) การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลโรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีนางอารีย์ บุญทอง เป็นหัวหน้างานจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้างานบริหารบุคคล รวมทั้งศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องสามารถนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

การบริหารงานบุคคลของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีจุดเด่นในเรื่องการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่ง คือการทำงานกันเป็นทีม โดยเมื่อมีการประชุมวางแผนงานจนได้ข้อสรุปแล้ว ผู้บริหารโรงเรียนจะออกคำสั่งโรงเรียน พร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบงาน โดยคณะทำงานแต่ละฝ่ายสามารถประสานความร่วมมือการปฏิบัติงานกันอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้งานออกมาเรียบร้อยสมบูรณ์

บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทั้งนี้ผู้บริหาร โรงเรียนจะมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการประสานความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน โดยให้ความสำคัญกับบุคลากรในโรงเรียนทุกคน และสร้างวัฒนธรรมองค์กรการอยู่ร่วมกันฉันพี่น้อง ทำให้ลดปัญหาความขัดแย้งจนแทบจะไม่เกิดขึ้นในโรงเรียน ด้านการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในโรงเรียน เมื่อผู้บริหารโรงเรียนสามารถรวมจิตใจ และประสานความร่วมมือบุคลากรในโรงเรียนได้ทุกคน ผู้บริหารโรงเรียนวางตัวเป็นกลาง และให้ความสำคัญและยุติธรรมกับบุคลากรทุกคน จึงไม่เกิดกลุ่มบุคคลอย่างไม่เป็นทางการในโรงเรียน ส่งผลให้การบริหารงานบุคคล เป็นไปอย่างราบรื่นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการที่โรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีการบริหารจัดการงานบุคคลอย่างมีระบบ ผู้บริหาร โรงเรียนให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานของครู ทำให้ครูมีขวัญ กำลังใจและทุ่มเทในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบจนบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย ส่งผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

4) การบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีนางวาสนา สนไชย เป็นหัวหน้างาน ประกอบด้วยงานธุรการ งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน งานความสัมพันธ์กับชุมชน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้างานบริหารทั่วไป บุคลากรที่รับผิดชอบงานและการศึกษาเอกสาร พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้างานบริหารทั่วไปจะร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดกลุ่มงานย่อยแล้วจึงประชุมคณะครูเพื่อกำหนดผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ในแต่ละกลุ่มงานย่อย ซึ่งประกอบด้วย งานธุรการ เป็นงานที่อำนวยความสะดวกและบริการงานอื่นๆ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น ผู้บริหาร โรงเรียนจะเน้นผู้ปฏิบัติงานสารบรรณ โรงเรียน ในเรื่องการรับ-ส่งหนังสือราชการด้วยความรวดเร็วถูกต้องเป็นปัจจุบันส่งเสริมให้ใช้ระบบ E-office ในการรับส่งหนังสืออีกช่องทางหนึ่ง งานข้อมูลสารสนเทศ เน้นความถูกต้องของข้อมูล การบริการข้อมูลเพื่อให้งานอื่นๆ ได้นำข้อมูลไปใช้อย่างถูกต้อง งานอาคารสถานที่ เป็นงานที่อำนวยความสะดวกให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข นโยบายสำคัญของงานอาคารสถานที่ คือ ต้องมีสภาพสะอาด ร่มรื่นสวยงามปลอดภัย สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนได้ งานความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ เป็นงานที่ทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรีในการพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นและการวางแผนพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนเงินบริจาควัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์คณะที่สำคัญในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของ

องค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยการ จัดสรรงบประมาณอุดหนุนการศึกษามาโดยตลอด

กล่าวโดยสรุป นายเค็จ สว่างอรุณ ผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้ ใช้หลักการบริหารโรงเรียน คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้คณะครูและ กรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมตั้งแต่วางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผลและการปรับปรุง แก้ไขโดยมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานพร้อมกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ มี การมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้ปฏิบัติ ซึ่งหลักการ บริหารดังกล่าวทำให้การบริหารงานในโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น ครูมีความสามัคคี มีขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ

1.2.3 ผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

หลักธรรมาภิบาล เป็นหลักการสำคัญที่หน่วยงานทางราชการยึดถือเป็น แนวทางในการบริหารจัดการประกอบด้วยหลักการสำคัญ 6 ประการคือ หลักนิติธรรม หลัก คุณธรรม หลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

จากการสังเกต การสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารพบว่าผู้บริหาร โรงเรียน วัดยอด-พระพิมล ได้บริหารงานในโรงเรียนโดยยึดกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่งต่างๆเพื่อให้เกิด ความถูกต้องเป็นธรรม มีการบริหารงานที่ยึดความถูกต้อง ความโปร่งใส โดยเฉพาะการบริหาร การเงิน สามารถที่จะให้สังคมตรวจสอบได้ นอกจากนี้การบริหารงานยังเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาอันประกอบด้วยครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษาและ ชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ การร่วมวางแผน การปฏิบัติตาม แผน และการประเมินผล การบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียนจะยึดถือการเกิดประโยชน์และ ความคุ้มค่าเป็นสำคัญ โดยสังเกตได้จากการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณใน โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่อยู่ในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน การใช้สาธารณูปโภคและ การใช้อาคารสถานที่ และจากการที่ผู้วิจัยได้สนทนากับนายกฤษฎ์ ศรีอินทร์อินทร์ นายกองค์การ บริหารส่วนตำบลขุนศรี ได้กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลว่า **“...เมื่อผู้บริหาร โรงเรียนมีความโปร่งใส เราก็เต็มใจจัดสรรงบประมาณอุดหนุนโรงเรียน”**

จากการที่นายเค็จ สว่างอรุณ ผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมลใช้หลักธรร มาภิบาล ในการบริหารจัดการ ทำให้ครูมีขวัญ กำลังใจ มีความรักความสามัคคีระหว่างกันและ ร่วมมือ ร่วมใจ ท่วมเท เสียสละ การปฏิบัติงาน ชุมชนให้ความเชื่อถือ ศรัทธา ส่งผลโรงเรียนประสบ ผลสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ปัจจัยด้านครู

ในส่วนปัจจัยด้านครู ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยคุณลักษณะของครูผู้สอนของโรงเรียน วัดยอดพระพิมล โดยศึกษาคุณลักษณะต่างๆที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกต การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มซึ่งได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามคุณลักษณะต่างๆของครูผู้สอน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ดังนี้

2.1 ครูมีความรู้ความสามารถดี

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์แยกออกเป็น 2 ตอน คือครูมีคุณวุฒิ และ การศึกษาที่ดีและครูมีความสามารถในการสอน ซึ่งได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.2.1 ครูมีคุณวุฒิและการศึกษาอบรมที่ดี

ในด้านคุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครูนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล คุณวุฒิของครู โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ในปีการศึกษา 2549 ซึ่งเป็นปีที่โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 5.1 ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีการศึกษา 2549

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา
1	นายเค็ง สว่างอรุณ	ผู้อำนวยการ โรงเรียน	ค.ม. (บริหารการศึกษา)
2	นางอารีย์ บุญทอง	ครู ชำนาญการ	วท.บ. (คหกรรมศาสตร์)
3	นางฉลวย ศรีอินทร์สุทธิ	ครู ชำนาญการ	ศษ.บ. (ประถมศึกษา)
4	นางวาสนา สนไชย	ครู ชำนาญการ	ค.บ. (ประถมศึกษา)
5	นางบุษบา จีนปาน	ครู ชำนาญการ	ค.บ. (ภาษาไทย)
6	นางวรรณานรรัตน์	ครู ชำนาญการ	ค.บ. (วิทยาศาสตร์)
7	นางสมบูรณ์ ผดุงล้อม	ครู ชำนาญการ	ศษ.บ. (วิทยาศาสตร์)
8	นางภัทรภรณ์ คุณเจริญ	ครู ชำนาญการ	ค.บ. (สังคมศึกษา)
9	นางประยูร ทองสุข	ครู ชำนาญการ	ศษ.บ. (ประถมศึกษา)
10	นางสาวปถมพร สุขสะอาด	ครู ชำนาญการ	ศษ.บ. (ประถมศึกษา)
11	นางสาวสุชาดา กลิ่นศาสตร์	ครูอัตราจ้าง	วท.บ. (วิทยาศาสตร์)
12	นายธีระวัฒน์ คอนอินอาจ	ครูอัตราจ้าง	วท.บ. (พลศึกษา)
13	นายฉัฐชัย ยืนยง	ครูอัตราจ้าง	ค.บ. (สังคมศึกษา)
14	นางสาวอุพาภรณ์ พรหมดี	ครูอัตราจ้าง	วท.บ. (วิทยาศาสตร์)
15	Mr. Amie Clesverria	ครูสอนภาษาต่างประเทศ	

ที่มา แผนปฏิบัติประจำปีงบประมาณ 2550 โรงเรียนวัดยอดพระพิมล หน้า 6

จากข้อมูลที่น่าสนใจในตารางพบว่า โรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีครูอยู่ 2 ประเภท ประกอบด้วยข้าราชการครูจำนวน 10 คน ผู้บริหารโรงเรียนจบการศึกษาระดับปริญญาโท ครูผู้สอนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคน ส่วนครูอัตราจ้าง (งบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี) จำนวน 5 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคน

ในส่วนของการศึกษาอบรมเพิ่มเติมนั้น คณะครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้เข้ารับการพัฒนาดตนเองอยู่เสมอ โดยเข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนา/ปฏิบัติการ ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรีจัดขึ้น และการศึกษาดูงานในสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่าง รวมทั้งหน่วยงานทางการศึกษาภาครัฐและเอกชนจัดขึ้นในโอกาสต่างๆ โดยเรื่องที่ครูเข้ารับการพัฒนามากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมวิชาการและกิจกรรมนักเรียน ส่งผลให้ครูได้รับความรู้และวิธีการใหม่ๆ มาพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จาก

การเข้ารับการพัฒนาดังกล่าว นอกจากครูผู้สอนจะนำความรู้ ความเข้าใจและทักษะมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานอื่นๆ ให้เกิดประโยชน์แล้วยังส่งผลดีกับระบบการประกันคุณภาพภายในอีกด้วย ซึ่งจากการสนทนากับครูพบว่าครูมีความพึงพอใจที่มีโอกาสเข้ารับพัฒนาตนเอง ครูท่านหนึ่งกล่าวว่า “.....การจัดการศึกษาในปัจจุบัน มีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย หากเราคิดว่าเราเก่งแล้ว ดีแล้ว ไม่มองถึงความเปลี่ยนแปลง และนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น เราอาจเป็นครูเก่า ที่ตามเขาไม่ทัน..นักเรียนของเราอาจเสียโอกาสไปด้วย” จากการเข้ารับการพัฒนาตนเองของครูอยู่เสมอทำให้ครูมีความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญหลากหลายขึ้น มีความเข้าใจในการวัดผลประเมินผลที่เน้นสภาพจริงผู้เรียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และการเข้ารับการพัฒนาในรอบปีการศึกษา ไม่น้อยกว่า 20 ชั่วโมง ส่งผลให้ครูผ่านเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพในมาตรฐานด้านครู

กล่าวโดยสรุป คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมล มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาตนเองและการจัดการเรียนการสอน อันนำไปสู่การเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2.2 ครูมีความสามารถในการสอน

ความสามารถในการสอนของครูมาจากหลายองค์ประกอบ องค์ประกอบที่สำคัญได้แก่คุณวุฒิการศึกษา เจตคติในการเป็นครู ประสบการณ์ความชำนาญ ประการสำคัญ คือ การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตร กำหนด จากข้อมูลในส่วนของวุฒิของครูผู้สอน พบว่าครูมีวุฒิการศึกษาวิชาเอกที่ตรงกับสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 จำนวน 8 คนใน 4 วิชาเอกได้แก่ วิชาเอกภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และพลศึกษา ส่วนอีก 4 คน จบวิชาเอกประถมศึกษา และอีก 1 คน จบวิชาเอก คหกรรมศาสตร์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานวิชาการ และครู พบว่าการบริหารของโรงเรียนดำเนินการอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ โดยการจัดครูเข้าสอนจะมี 2 ลักษณะ คือ สอนตรงตามวิชาเอกและสอนไม่ตรงตามวิชาเอก แต่ใช้หลักตรงกับความชำนาญ ความถนัดและความต้องการของครู นางสาวปณมพร สุขสะอาด หัวหน้างานบริหารวิชาการ กล่าวว่า “.....การจัดครูเข้าสอนที่นี้ไม่มีปัญหา แม้บางคนจะสอนไม่ตรงกับวิชาเอก แต่ก็มีการสอนในกลุ่มสาระนั้นๆ มาแล้ว...” ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลอีกส่วนหนึ่ง โดยการสนทนากับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเรื่องการเรียนการสอน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมลเวลาสอนไม่คร่ำครึ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายวิธี ทั้งเรียนในห้องเรียน และมีการพานักเรียนไปเรียนนอกห้องเรียนและในชุมชน นักเรียนชอบเรียนวิทยาศาสตร์

เนื่องจากได้เรียนในห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ได้ทดลองโดยใช้เครื่องมือต่างๆ ในห้องปฏิบัติการ วิธีการสอนของครูที่นักเรียนชอบ คือ การที่ครูให้นักเรียนร่วมกันคิดงานและลงมือช่วยกันทำตามที่ได้คิดไว้ การลงมือทำอาหารในชั่วโมงการงานอาชีพ การวาดภาพในชั่วโมงศิลปะ นักเรียนคนหนึ่งกล่าวว่า “.....สาระคณิตก็เรียนยาก แต่มีแบบฝึกต่างๆ มีคิดเลขเร็ว เกมคณิตคิดสนุก การประดิษฐ์รูปทรงเรขาคณิต ทำให้ไม่เบื่อ...และเรียนเข้าใจง่ายขึ้น” นักเรียนอีกคนหนึ่งกล่าวว่า “.....ชั่วโมงภาษาไทย ได้เล่นละครในบทเรียน...สนุกดี...และจำเรื่องได้” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารจากแฟ้มเอกสารทางวิชาการพบว่านอกจากครูจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเวลาแล้ว ยังส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมทางวิชาอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดกิจกรรมวิชาการในโอกาสต่างๆ เช่น วันสุนทรภู่ วันภาษาไทยแห่งชาติ สัปดาห์วิทยาศาสตร์ และจัดบูรณาการกิจกรรมทางวิชาการในโอกาสวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เช่น การเรียงความ การวาดภาพ การอ่านทำนองเสนาะนอกจากนี้ ยังมีการจัดเข้าค่ายทางวิชาการ เช่น ค่ายภาษาอังกฤษ(English Camp) และมีการส่งนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันทางวิชาการในระดับอำเภอและระดับเขตพื้นที่การศึกษา การจัดแสดงผลงาน โครงการงานของนักเรียนร่วมกับโรงเรียนในเขตอำเภอ ไทรน้อย จากการจัดกิจกรรมการเรียนเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ส่งผลให้นักเรียน โรงเรียนวัดยอดพระพิมลได้ รับรางวัลทางวิชาการหลายรางวัลทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้ นักเรียนโรงเรียนวัดยอดพระพิมล จะได้รับรางวัลทางวิชาการในระดับต่างๆ แล้ว ครูผู้สอนก็ได้รับรางวัลดีเด่นในระดับต่างๆอีกเช่นกันหลายรางวัล รวมทั้งการได้รับยกย่องให้เป็นครูต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้อัน ซึ่งรางวัลต่างๆที่นักเรียนและครูได้รับนั้นเป็นสิ่งบ่งบอกอย่างเด่นชัดในความสามารถในการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการที่ครูให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีหลักฐานจากแผนการจัดการเรียนรู้ รายงานการพัฒนาการศึกษาประจำปี ซึ่งแสดงว่าโรงเรียนมีความตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาครูตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 10 (ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ) มาตรฐานที่ 14 (สถานศึกษาศึกษา มีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ) มาตรฐานที่ 15 (สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย) ส่งผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 ครูมีความรับผิดชอบเอาใจใส่ในด้านการเรียนการสอน

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมลทุกคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ซึ่งประกอบด้วยความรับผิดชอบในด้านการเรียนการสอน การดูแลเอาใจใส่นักเรียนในด้านความประพฤติและด้านสุขภาพอนามัย ด้านการเรียนการสอนครู

ทุกคนมีการจัดทำแผนการสอนและมีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี เช่น การจัดเตรียมแผนการสอน การเตรียมสื่อการเรียนการสอนและจัดเตรียมแบบฝึกต่างๆ ได้เรียบร้อยสมบูรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื่องจากครูเตรียมแผนการสอนไว้อย่างดีนักเรียนจึงให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู นอกจากนี้ครูยังให้ความสำคัญกับการวัดผลและประเมินผลที่เน้นสภาพจริง ในส่วนนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน ครูจะทำการวิเคราะห์ปัญหานักเรียนว่าเกิดจากสาเหตุใดและแก้ไขปัญหานั้นซึ่งบางครั้งต้องประสานความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน ส่งผลให้ปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไข และนักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ ในด้านความรับผิดชอบของครูด้านการจัดการเรียนการสอนและการดูแลเอาใจใส่ นักเรียนเมื่อครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหรือให้การบ้าน ครูจะตรวจแบบฝึกหัดและการบ้านนักเรียนทุกครั้ง การสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนในเวลาเช้าก่อนเข้าเรียนและหลังจากโรงเรียนเลิก แล้วนอกจากนี้ผู้ปกครองนักเรียนยังชื่นชมครูระดับอนุบาลที่ดูแลเอาใจใส่นักเรียน โดยมารับเด็กจากผู้ปกครองทุกเช้า และดูแลนักเรียนทั้งการล้างหน้า หวีผม ประแป้ง แต่งตัว ก่อนกลับบ้านทุกวัน และพึงพอใจครูที่ดูแลนักเรียนในเวลาเจ็บป่วยทั้งการปฐมพยาบาล และการพานักเรียนไปรักษาที่สถานอนามัยวัดยอดพระพิมลหรือโรงพยาบาลไทรน้อย ผู้ปกครองท่านหนึ่งกล่าวว่า “ลูกฉันเรียนจบ ป.6 ที่โรงเรียนนี้แหละ แล้วไปเรียนต่อ ม.1 ที่โรงเรียนไทรน้อย ตอนนี้เรียนจบปริญญาตรีแล้ว ก็มีแต่หลานเรียนอยู่ที่นี้... ครูที่นี้เขาสนใจเด็กดี” ผู้ปกครองอีกท่านหนึ่งกล่าวว่า “.....ตอนเช้าพาลูกมาส่งที่โรงเรียน ก็เห็นครูนั่งอยู่ในห้องแล้ว เด็กคนไหนอ่านหนังสือไม่ได้ ครูก็ให้อ่านหนังสือให้ฟัง.....ตอนเย็นก็สอน...เสาร์อาทิตย์บางทีก็มาสอน” จากการที่ครูมีความรับผิดชอบเอาใจใส่ด้านการเรียนการสอน โดยมีหลักฐานสำคัญ คือการจัดการเรียนการสอนที่ยึดเด็กเป็นสำคัญโดยสังเกตจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริมและ รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ระบุว่า การดำเนินงาน โครงการส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการดำเนินการพบว่าผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ละระดับชั้นทุกคนมีทักษะพื้นฐานด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ และงานบ้านทุกคน นักเรียนมีความสามารถพิเศษ มีแรงจูงใจในการแข่งขันในการแข่งขันความเป็นเลิศ ร้อยละ 80 จากการตรวจสอบข้อมูลพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี (เกรด 3,4) ของนักเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลเฉลี่ยระดับดี ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานที่ 4 (ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์) มาตรฐานที่ 5 (ผู้เรียนมีความรู้และ

ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร) มาตรฐานที่ 6 (ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างยั่งยืน)

2.3 ครูมีความรักและสามัคคีกัน

ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของครูในโรงเรียน พบว่าครูจะมีความเคารพกัน โดยครูผู้สอนจะไหว้และสวัสดีผู้บริหารโรงเรียนทุกเช้าและก่อนกลับบ้านทุกวัน ครูที่มีอาวุโสหน่อยจะไหว้และสวัสดีครูที่มีอาวุโสกว่า รวมทั้งจะเรียกครูที่มีอาวุโสว่าพี่ทุกครั้ง ในตอนเช้าเมื่อครูมาถึงโรงเรียนพร้อมกันจะสนทนาในเรื่องทั่วไปอย่างสนิทสนมกัน ช่วงพักกลางวันผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจะรับประทานอาหารที่โรงอาหารโรงเรียนพร้อมกัน ในเวลาที่โรงเรียนจัดกิจกรรมครูจะร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรมจนสำเร็จลุล่วง เช่น การจัดกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณี กิจกรรมวันเด็ก นอกจากนี้ครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมลยังร่วมกันจัดงานสังสรรค์เป็นครั้งคราวเพื่อความป็นน้ำหนึ่งใจเดียวและลดความเหนื่อยล้าจากการทำงาน เช่น วันปีดภาคเรียน ครูคนหนึ่งกล่าวว่า “.....เวลาทำกิจกรรมโรงเรียนครูจะรู้ว่ากิจกรรมใด ใครรับผิดชอบ แต่เวลาทำงานพวกเราจะช่วยกันตลอด.....ผู้บริหารยังลงมาช่วยกันเลย.....”

กล่าวโดยสรุป ความรักและความสามัคคีของครูในโรงเรียน นำไปสู่การทำงานเป็นทีม และสามารถร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายกำหนด ส่งผลให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

2.4 ครูมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นายสุรสิทธิ์ ศรีอินสุทธิ กำนันตำบลขุนศรี พบว่าคณะครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยโรงเรียนและชุมชนต่างให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในการจัดกิจกรรม ในส่วนของโรงเรียนหากจะมีการจัดงานสำคัญนอกจากจะเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาประชุมแล้ว โรงเรียนยังได้เชิญผู้นำองค์กรชุมชน อาทิ เช่น ผู้ใหญ่บ้านในเขตบริการของโรงเรียน กำนันตำบลขุนศรี นายกองัดการบริการส่วนตำบลขุนศรี และตัวแทนผู้ปกครอง ร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง เมื่อถึงวันจัดกิจกรรมโรงเรียนจึงได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชนเป็นอย่างดี เช่น การจัดกิจกรรมงานวันแม่แห่งชาติ กิจกรรมงานวันเด็ก กิจกรรมการแข่งขันกีฬาของโรงเรียน โดยโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือในเรื่องเงินจัดกิจกรรมอาหารกลางวันสำหรับนักเรียน ของขวัญวันเด็กในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี ได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยโรงเรียนจัดทำโครงการเพื่อของบประมาณประจำปี และมักได้รับการอนุมัติงบประมาณอุดหนุนการศึกษาเสมอ เช่น โครงการเข้าค่ายพักแรม ลูกเสือ-เนตรนารี โครงการนำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ โครงการเข้าค่ายพุทธบุตร ในส่วนของ

กิจกรรมชุมชนคณะครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมลจะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเสมอ เช่นการแห่เทียนจำนำพรรษาถวายวัดยอดพระพิมล การนำนักเรียนปลูกต้นไม้ริมถนนในวันวิสาขบูชา การนำนักเรียนร่วมเป็นกองเชียร์กีฬา ขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรีในการแข่งขันกีฬาสามัคคีปีใหม่ อำเภอไทรน้อย รวมทั้งงานบุญในชุมชน เจ้าภาพมักจะเชิญครูเข้าร่วมงานอยู่เสมอ และสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับชุมชน คือ มีครูจำนวน 3 คน มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนวัดยอดพระพิมล และครูบางคนเป็นญาติสนิทของผู้นำชุมชน จึงเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมกันที่เป็นญาติ และมีความเคารพนับถือกันส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่ดีแก่กันทั้งสองฝ่าย ผู้วิจัยมีโอกาสสนทนากับนายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ กำนันตำบลขุนศรี ซึ่งได้กล่าวตอนหนึ่งว่ากล่าวไว้ว่า “.....การช่วยเหลือโรงเรียน ก็คือการช่วยเหลือลูกหลานของเรา ผู้อำนวยการก็น่าเชื่อถือ ครูก็ดี ผมในฐานะประธานกรรมการสถานศึกษาก็ทำงานสบายใจ.....”

กล่าวโดยสรุป การที่ครูมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นการสร้างความเข้าใจความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างดี ครูสามารถประสานงานกับชุมชนได้อีกทางหนึ่ง ชุมชนได้รับทราบข่าวสารและกิจกรรมในโรงเรียนโดยตรง นำไปสู่การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการพัฒนาการจัดการศึกษา ส่งผลให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

3. ปัจจัยด้านชุมชน

ชุมชนถือว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งด้านเป็นโอกาสและเป็นอุปสรรค หากชุมชนใดให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา และให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษา โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนนั้น ย่อมมีโอกาสได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ บุคลากรของครูในชุมชนย่อมได้เข้ารับการศึกษามาจากโรงเรียนที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นสถาบันที่เข็ดหน้าชตาชุมชนนั้นอีกด้วย ในส่วนของปัจจัยด้านชุมชน ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลออกเป็น 2 ตอน คือสภาพแวดล้อมทั่วไป และการให้ความร่วมมือหรือสนับสนุน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมทั่วไป

ในส่วนของสภาพแวดล้อมทั่วไปของชุมชนคลองพระพิมลราชา ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1.1 มีสภาพเศรษฐกิจระดับปานกลาง

ในส่วนของสภาพแวดล้อมของชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่แวดล้อมโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ผู้วิจัยได้สังเกตสภาพทางกายภาพของชุมชน ลักษณะการตั้งบ้านเรือน การประกอบอาชีพ การคมนาคม สาธารณูปโภค พบว่าชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา อยู่ห่างจากตัวอำเภอไทรน้อย ประมาณ 10 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยมีการทำนาเป็นหลัก รองลงมาเป็นไร้ฝัก การสร้างบ้านเรือนโดยทั่วไปเป็นแบบชนบททั่วไป นิยมตั้งบ้านเรือนอยู่ริมฝั่งคลองพระพิมลราชา และริมถนน ด้านสาธารณูปโภค ถนนสายหลักในชุมชนเป็นถนนลาดยาง มีไฟฟ้า โทรศัพท์ ใช้น้ำประปาหมู่บ้าน (น้ำบาดาล) ไม่มีรถประจำทาง ผู้วิจัยได้สนทนากับผู้ปกครองพบว่า เศรษฐกิจโดยรวมของชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ที่ประกอบอาชีพทำนาส่วนใหญ่เป็นที่นาของตนเองและนาเช่า ได้รับผลผลิตสูงเฉลี่ยไร่ละ 60-80 ถัง ราคาข้าวเปลือกเฉลี่ยอยู่ที่ เกวียนละ 8,000-10,000.- บาท ในส่วนผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอยู่ในวัยหนุ่มสาวส่วนใหญ่จะทำงานในโรงงาน ประชาชนทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญ เช่น การบวชนาค การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา ในด้านสังคมยังเป็นสังคมชนบท ตั้งบ้านเรือนอยู่ในกลุ่มเครือญาติ ให้การเคารพนับถือญาติผู้ใหญ่

กล่าวโดยสรุป สภาพเศรษฐกิจของชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา มีปัจจัยที่เอื้อต่อการให้นักเรียนเข้ารับการศึกษาได้จนจบหลักสูตรได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน ปัจจัยด้านความอบอุ่นในครอบครัว ปัจจัยด้านสาธารณูปโภคในชุมชน ทำให้ผู้ปกครองนักเรียน ส่งบุตรหลานเข้าเรียนครบร้อยเปอร์เซ็นต์ ผู้ปกครองมีฐานะที่สามารถส่งเสียให้บุตรหลานเข้าเรียนนักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคน ส่งผลให้โรงเรียนผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกมาตรฐานด้านผู้เรียน

3.2 มีหน่วยงานทางราชการและองค์กรสำคัญตั้งอยู่ในเขตชุมชน

ชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา มีหน่วยงานที่สำคัญๆ ของตำบลตั้งอยู่ในเขตชุมชน ทั้งหน่วยงานราชการ องค์กรภาครัฐและเอกชนได้แก่ วัดยอดพระพิมล ซึ่งถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชนและเป็นศูนย์รวมของการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ผู้ที่เดินทางมาทำบุญที่วัดยอดพระพิมลจะมีโอกาสได้พบเห็น โรงเรียนวัดยอดพระพิมล

องค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี มีที่ทำการตั้งอยู่ในเขตชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา โดยอยู่ห่างจากโรงเรียนประมาณ 500 เมตร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

กับองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรีจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน องค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี มีนโยบายการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา โรงเรียนจึงมีโอกาสเสนอโครงการและกิจกรรมของโรงเรียนให้กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี เพื่อการแลกเปลี่ยนแนวความคิด และความเป็นไปได้ที่จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ ก่อนที่โรงเรียนจะนำส่งโครงการขอรับงบประมาณอุดหนุนการศึกษา จากองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี อย่างเป็นทางการต่อไป ส่งผลให้ โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนงาน โครงการ และกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการประจำปีและผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกในมาตรฐานสถานศึกษา ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

สถานีอนามัยวัดยอดพระพิมลตั้งอยู่คนละฝั่งคลองกับ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล เป็นหน่วยงานที่ร่วมกับโรงเรียนดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในด้านสุขภาพอนามัยนักเรียน โดยส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนดำเนินการ โครงการ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพโดยโรงเรียนได้รับการประเมินจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนนทบุรี ให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับของนักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ส่งผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

ป้อมยามตำรวจสายตรวจสถานีตำรวจไทรน้อย ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามถนนกับปากทางเข้าโรงเรียนวัดยอดพระพิมล โรงเรียน นักเรียนและคณะครู ได้รับการดูแลในด้านความปลอดภัยทั้งในส่วนตัว และทรัพย์สินของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดของสถานีตำรวจไทรน้อย โดยให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาให้ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียนในโรงเรียน ทำให้โรงเรียนมีวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ด้านการป้องกันยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น

3.3 มีความพร้อมในปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา

ชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชา มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลหลายประการ โดยมีทรัพยากรทางการศึกษาค่อนข้างครบถ้วน มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก ทางน้ำมีคลองพระพิมลราชาซึ่งเป็นคลองสายหลักเชื่อมการคมนาคมหลายอำเภอ จากอำเภอบางบัวทอง เชื่อมต่อกับอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี เชื่อมต่อกับอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จนถึงอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดอยุธยา ทางบกมีถนนเชื่อมระหว่างอำเภอไทรน้อยกับถนนสายบางเลน จังหวัดนครปฐม ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้หลายแห่ง เช่น วัดยอดพระพิมล ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี สถานีอนามัยวัดยอดพระพิมล โรงสีข้าว โรงงาน แหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรกรรมและการประกอบอาชีพ ได้แก่ นาข้าว สวนเกษตร สวนกล้วยไม้ ไร้ผัก และบ่อเลี้ยงปลาและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่

สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ และจากความพร้อมในด้านส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาดังกล่าวส่งผลให้นักเรียน โรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีความพร้อมในการเข้ารับ การศึกษา ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เด็กอนุบาล 3 ขวบ ซึ่งอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี แต่ ได้ใช้ห้องเรียนของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลเป็นห้องจัดประสบการณ์เรียนรู้ เด็กที่ผ่านการเตรียม ความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มาอย่างดี เนื่องจากองค์การบริหารส่วน ตำบลขุนศรีได้จัดครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและเด็กเล็ก สื่อวัสดุอุปกรณ์ อย่างเพียงพอ เมื่อเข้าเรียนใน ระดับชั้นอนุบาล 1 เด็กจึงมีพัฒนาการความพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มี ความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับอนุบาล 1 ต่อไป นายกฤษณ์ ศรีอินทร์สุทธิ์ นายกองจัดการ บริหารส่วนตำบลขุนศรี กล่าวว่า **“เราดูแลเด็กอนุบาล 3 ขวบ ดูแลครูผู้ดูแลเด็กปฐมวัย เวลาจัดวัสดุ อุปกรณ์บางอย่างก็เข้าร่วมกันได้กับเด็กอนุบาล 1 อนุบาล 2 ของโรงเรียน เช่น เครื่องเล่นสนาม.....”**

นอกจากความพร้อมของเด็กในระดับอนุบาลแล้วยังพบว่านักเรียนระดับ ประถมศึกษาโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาโดยได้รับเงินอุดหนุน อาหารกลางวันฟรีคนละ 13 บาทต่อวันครบ 100 % ในด้านวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความพร้อมตามฐานะของผู้ปกครอง

จากการสังเกต การสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มพบว่าชุมชนบ้านคลองพระพิมล ราชามีการให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลมาโดยตลอด คณะ บุคคลที่ให้การสนับสนุนโรงเรียนมาโดยตลอด คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน วัดยอดพระ-พิมลโดยมีส่วนร่วมตั้งแต่การประชุมเสนอความคิดเห็นการวางแผน การดำเนินการ ร่วมกับโรงเรียนการประเมินผล และให้ข้อเสนอแนะการปรับปรุงและแก้ไขปัญหา กรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานท่านหนึ่งกล่าวว่า **“เมื่อเราเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาแล้ว เราก็ต้องช่วย ดูแลช่วยเหลือ โรงเรียนอย่างเต็มที่”** ในส่วนของผู้ปกครองจะร่วมกันสนับสนุนการจัดกิจกรรมของ โรงเรียน โดยมาเข้าร่วมกิจกรรมตามหนังสือเชิญของโรงเรียน ให้การสนับสนุนด้านวัสดุและ แรงงาน ศิษย์เก่าจะสนับสนุนโรงเรียนตามโอกาส เช่น การบริจาคเงิน วัสดุและอุปกรณ์การศึกษา ในโอกาสวันสำคัญ เช่น งานวันเด็กแห่งชาติ การจัดงานโรงเรียน การจัดงานทอดผ้าป่าการศึกษา ศิษย์เก่าคนหนึ่งกล่าวว่า **“ผมเรียนจบจากโรงเรียนนี้ ตอนนี้มีงานทำ ผมมีโอกาสช่วยโรงเรียนได้ก็ อยากช่วย เป็นการตอบแทนบุญคุณโรงเรียนก็แล้วกัน...”**

กล่าวโดยสรุปชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชามีปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริม และสนับสนุน การจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้แก่ การเข้ามามีส่วนร่วมจัด การศึกษากับโรงเรียน การให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน ในชุมชนมี

แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้โรงเรียนสามารถพัฒนาการศึกษาได้ตามแผนงานโครงการ/กิจกรรม อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

3.4 คนในชุมชนมีความเชื่อมั่นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและศรัทธาต่อผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู

ผู้วิจัยได้สังเกต สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม พบว่าการที่โรงเรียนวัดยอดพระพิมล สามารถพัฒนาการจัดการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องเป็นลำดับ ปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง คือ การได้รับความร่วมมือ สนับสนุนจากชุมชน จากการวิเคราะห์ลึกลงไปพบว่าคนที่ชุมชน ให้ความร่วมมือสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล เป็นผลเนื่องมาจากการได้เห็นความตั้งใจจริงของผู้บริหาร โรงเรียน และคณะครู ในการบริหาร โรงเรียน และจัดการเรียนการสอน การดูแลเอาใจใส่นักเรียนการสื่อสารสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง ความโปร่งใสในเรื่องการบริหารการเงิน โดยเฉพาะเงินบริจาคที่โรงเรียนได้รับจากการจัดงาน โรงเรียนหรือการทอดผ้าป่าการศึกษา เมื่อชุมชนมีความเชื่อมั่นต่อโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ประกอบกับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีความประพฤติดี และมีระเบียบวินัยผู้ปกครองและชุมชนจึงเกิดศรัทธาต่อโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู จนเกิดเป็นความรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียน คือ การพัฒนาสมบัติสาธารณะของชุมชนและเป็นการดูแลบุตรหลานของตนเอง ผู้ปกครองท่านหนึ่งกล่าวว่า “.....พอใจกับการดูแลเอาใจใส่ของครู ช่วยสอนเพิ่มให้เด็กทั้งเช้าและเย็น และสอนให้ลูกฉันรู้การออม ตอนนี้ลูกฉันมีเงินที่เขาเหลือจากให้ไปกินที่โรงเรียนฝากไว้ในธนาคารออมสิน ตั้งหลายร้อยบาท....”

กล่าวโดยสรุป ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ทำให้ชุมชนให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

3.5 ศิษย์เก่ามีความรักและผูกพันกับโรงเรียน

จากข้อมูลประวัติการก่อตั้งโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ปีแรก คือ ปี 2481 จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนได้ก่อตั้งมาแล้ว เป็นเวลา 70 ปี ทำให้โรงเรียนมีศิษย์เก่าจำนวนมาก ศิษย์เก่าส่วนใหญ่จะอยู่ในชุมชน ศิษย์เก่ารุ่นแรกๆ จะมีอายุอยู่ราว 60 ปี และเป็นผู้มีอาวุโสในชุมชน มีลูกมีหลานสืบทอดวงศ์ตระกูลอยู่ในชุมชนบ้านคลองพระพิมลราชามาโดยตลอด และยังใช้ชีวิตชีวิตและการประกอบอาชีพดั้งเดิมตามบรรพบุรุษ คือ เกษตรกรรม โดยมีศิษย์เก่าจำนวนมากไม่น้อยที่พ่อแม่ส่งเสียให้ได้รับการศึกษาจนจบปริญญาตรีก็มี ศิษย์เก่าเหล่านี้เมื่อจบการศึกษาแล้วได้ประกอบ

อาชีพที่หลากหลาย รับราชการเป็นครู ทหาร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทำงานในรัฐวิสาหกิจ และ บริษัทเอกชน ศิษย์เก่าบางคนดำรงตำแหน่งเป็นนักการเมืองในท้องถิ่น เช่น กำนันผู้ใหญ่บ้าน นักการเมืองส่วนท้องถิ่น เช่น ดำรงตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล บางส่วนประกอบ อาชีพธุรกิจส่วนตัว ทั้งการค้าขายและธุรกิจบริการ เช่น ร้านตัดผม ร้านเสริมสวย รวมทั้งประกอบ อาชีพรับจ้างและลูกจ้างในโรงงาน บางคนย้ายภูมิลำเนาตามการประกอบอาชีพและการมีครอบครัว ศิษย์เก่าโรงเรียนวัดยอดพระพิมลจะมีโอกาสกันในโอกาสวันสำคัญของชุมชน เช่น ในเทศกาล ทำบุญวันเข้าพรรษา และช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ หรือในโอกาสงานบุญต่างๆ ในช่วงที่มีโอกาส พบปะกันบรรดาศิษย์เก่าจะมีการพูดคุยไต่ถามสารทุกข์สุกดิบหรือเรื่องราว แต่หนหลังครั้งยังเรียน หนังสืออยู่ในโรงเรียนด้วยกัน และหาโอกาสไปเยี่ยมเยือนโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ทำให้มี โอกาสได้พบกับครูที่สอนหนังสือมาและเกิดความรักและผูกพันกับโรงเรียนและนำไปสู่การรวมตัว กันเพื่อจัดกิจกรรมให้กับโรงเรียน เช่น การบริจาควัสดุ อุปกรณ์ หนังสือห้องสมุด และ ทุนการศึกษาให้กับโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้รับโอกาสทาง การศึกษาจากองค์กรคณะบุคคลอีกคณะหนึ่ง คือจากศิษย์เก่ารุ่นพี่ นายกฤษณ์ ศรีอินทร์สุทธิ์ ซึ่ง ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี กล่าวในฐานะศิษย์เก่าว่า “..... **ผมในฐานะศิษย์เก่าก็อยากจะพัฒนาโรงเรียนที่เคยเรียนมาให้มีคุณภาพ ทัดหน้าเทียมตาโรงเรียน อื่นๆ....”**

กล่าวโดยสรุป ความรักและผูกพัน ของศิษย์เก่าที่มีต่อโรงเรียน ทำให้ศิษย์เก่าให้ การสนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนส่งผลให้โรงเรียนจัดการศึกษาได้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จนนำไปสู่ความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัยที่นำเสนอ โดยการเรียงลำดับจากวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายและข้อเสนอแนะตามรายละเอียด ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน วัดยอดพระพิมล

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

2.1 กรณีศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกกรณีโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลขุนศรี อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 ซึ่งได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 2 จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก (องค์การมหาชน) ในปี 2549 และมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน 1 คน
2. ครูผู้สอน	จำนวน 3 คน
3. กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	จำนวน 3 คน
4. ผู้นำชุมชน	จำนวน 2 คน
5. ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 3 คน
6. นักเรียน	จำนวน 9 คน

รวม 21 คน

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการสนทนากลุ่มกับบุคคลที่เกี่ยวข้องอีกจำนวน 9 คน

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 วิธีการหลัก คือ

2.3.1 การศึกษาเอกสาร (documentary study) ใช้สำหรับการศึกษาประวัติความเป็นมา ของโรงเรียนและชุมชนข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและชุมชนการดำเนินการของโรงเรียนที่ผ่านมา รวมทั้งใช้ตรวจสอบของข้อมูลจากวิธีการอื่นๆ

2.3.2 การสังเกต (observation) ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนและชุมชนในด้านการให้ความร่วมมือหรือการสนับสนุนแก่โรงเรียน

2.3.3 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) ใช้สำหรับศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลเชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่ม

2.3.4 การสนทนากลุ่ม (focus group) ใช้สำหรับหาข้อมูลเช่นเดียวกับการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการแต่เป็นการหาข้อสรุปและทัศนะของกลุ่มที่สนทนา

2.4 การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการ 2 วิธี คือ

2.4.1 การให้บุคคลที่อยู่ในสนามวิจัยตรวจสอบ และรับรองความถูกต้องโดยการอ่านข้อมูลที่ผู้วิจัยบันทึกไว้

2.4.2 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ตามวิธีการของการตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสำหรับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร โดยใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (analytic induction) สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจัดระบบข้อมูลและให้ความหมายของข้อมูลเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์

3. สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงภาพรวมของการวิเคราะห์ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล โดยเฉพาะการสรุปผลการวิจัยนี้เป็นการมุ่งสนองต่อวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเพื่อตอบปัญหาของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ซึ่งได้นำเสนอ ดังนี้

การวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ได้แก่

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้บริหารและการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

คุณลักษณะของผู้บริหารและการบริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ในการวิจัยครั้งนี้สามารถจำแนกเป็นคุณลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้

- 3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถ
- 3.1.2 ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่ดี
- 3.1.3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ
- 3.1.4 ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน
- 3.1.5 ผู้บริหารมีคุณธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 3.1.6 ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน

เมื่อพิจารณาถึงคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล พบว่าคุณลักษณะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชนเด่นชัดที่สุด ทำให้โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเป็นอย่างดี ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนด้านการบริหารโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ในการวิจัยครั้งนี้สามารถจำแนกออกได้ ดังนี้

1. มีการกำหนดขอบข่ายและกิจการการบริหารและจัดการ โรงเรียนไว้อย่างชัดเจน
2. ผู้บริหารโรงเรียนมีการมอบหมายงานได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ของผู้รับผิดชอบ
3. ผู้บริหารโรงเรียนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

เมื่อพิจารณาการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ในภาพรวมพบว่าการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล โดยใช้หลักธรรมาภิบาลทำให้ครูและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียน มีความนิยม ศรัทธา เชื่อถือ ในตัวผู้บริหารโรงเรียน และพึงพอใจแนวทางการบริหาร ทำให้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลดังกล่าว ส่งผลให้การบริหารงานต่างๆ เป็นไปด้วยความราบรื่นมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

คุณลักษณะของครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ในการวิจัยครั้งนี้สามารถจำแนกเป็นคุณลักษณะต่างๆ ได้ ดังนี้

- 3.2.1 ครูมีความรู้ ความสามารถดี

3.2.2 ครูมีความรับผิดชอบในด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2.3 ครูมีความรักและความสามัคคีกัน

3.2.4 ครูมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

โดยคุณลักษณะของครูด้านมีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน เป็นคุณลักษณะที่เด่นชัดมากที่สุด ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 ลักษณะของชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

ลักษณะของชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนวัดยอดพระพิมลในการวิจัยครั้งนี้สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ สภาพแวดล้อมทั่วไป และการให้ความร่วมมือหรือให้การสนับสนุนการศึกษา ดังนี้

3.3.1 สภาพแวดล้อมทั่วไป

สภาพแวดล้อมทั่วไปของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลประกอบด้วยปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ดังนี้

- 1) ชุมชนมีสภาพเศรษฐกิจระดับปานกลาง
- 2) มีหน่วยงานราชการและองค์กรสำคัญตั้งอยู่ในเขตชุมชน
- 3) มีความพร้อมในปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการ

ศึกษา

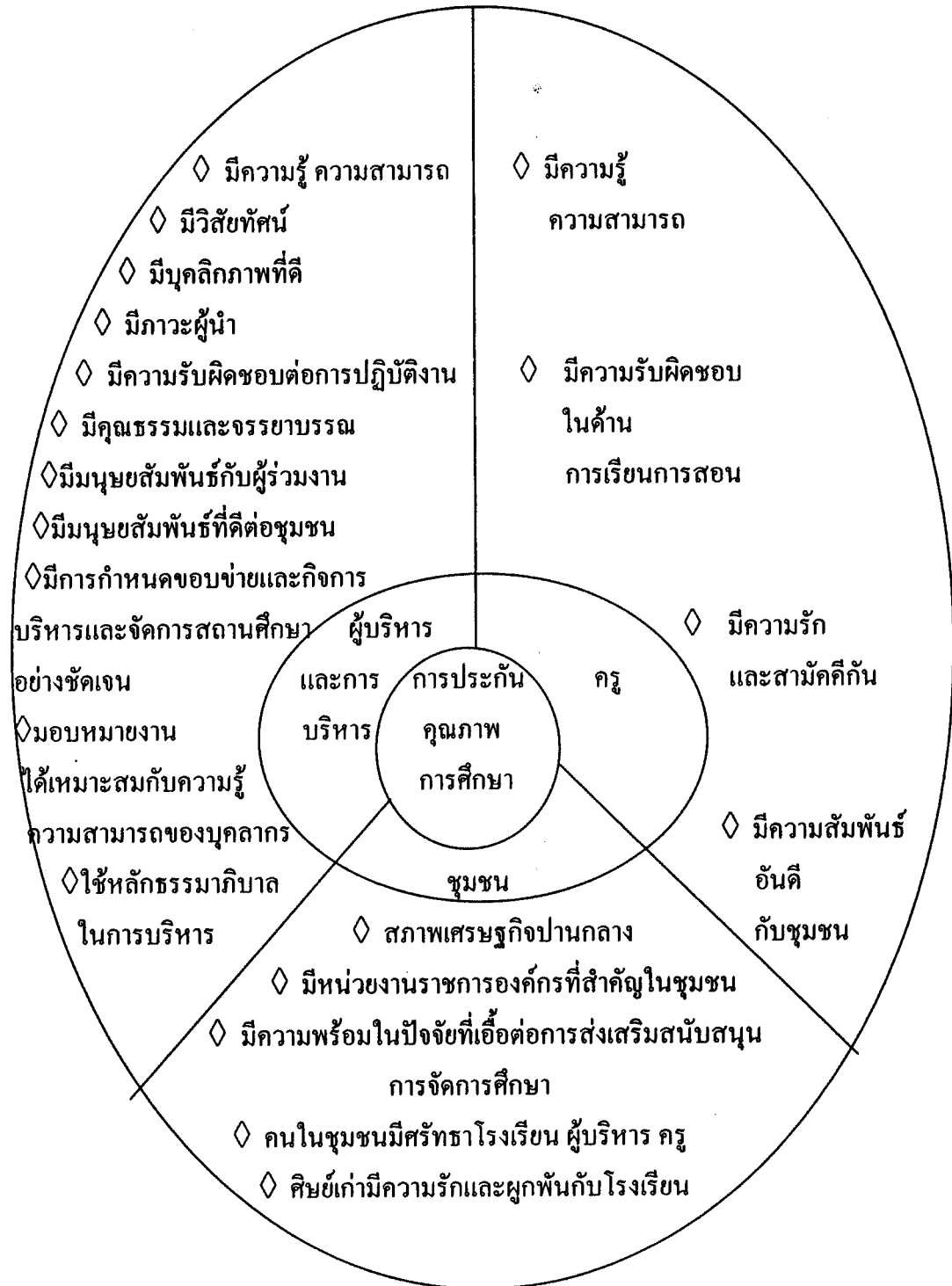
3.3.2 ด้านการให้ความร่วมมือหรือให้การสนับสนุนโรงเรียน

สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนการศึกษาของโรงเรียนวัดยอดพระพิมล ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้

- 1) คนในชุมชนมีความเชื่อมั่นต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนและสรีธาต่อผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู
- 2) ศิษย์เก่ามีความรักและผูกพันกับโรงเรียน

ในภาพรวมลักษณะของชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนวัดยอดพระพิมล พบว่า การให้การให้การสนับสนุนเรื่อง วัสดุ อุปกรณ์และเงิน เป็นจุดเด่นที่สุดส่งผลให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลสามารถพัฒนาในด้านอาคารสถานที่ และการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพดีขึ้นตามลำดับ

จากการสรุปผลการวิจัย สามารถนำเสนอแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 6.1 ภาพรวมของปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนวัดยอดพระพิมล

4. อภิปรายผล

ในส่วนของการอภิปรายนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการอภิปรายผล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา

จากข้อค้นพบของการวิจัยถึงปัจจัยด้านผู้บริหารและการบริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าผู้บริหารมีคุณลักษณะสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีบุคลิกภาพที่ดี มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบการปฏิบัติงาน มีคุณธรรมและจรรยาวิชาชีพ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน ในส่วนของการบริหารสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ประการ ได้แก่ การกำหนดนโยบายและกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การมอบหมายงานได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้รับผิดชอบ การบริหารตามนโยบายภารกิจของโรงเรียน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานทั่วไป และการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยข้อค้นพบจากวิจัยนี้มีส่วนที่สอดคล้องกับเก็จกนก เอื้อวงศ์ (2547: สรุปผลงานวิจัย) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งพบว่าปัจจัยภายในสำคัญที่ส่งเสริมการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์การ และด้านบุคลากร ซึ่งปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีความมุ่งมั่น ทุ่มเท จริงจังต่อการทำงาน 2) ผู้บริหารมีความสนใจใฝ่เรียนรู้และมีความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 4) ผู้บริหารมีการบริหารที่เข้มงวดเคร่งครัดต่อการปฏิบัติงานของบุคลากร และ 5) ผู้บริหารมีทักษะในการบริหาร สอดคล้องกับสถาบันพัฒนาผู้บริหาร (2545: 13) ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาภายหลังการปฏิรูปการศึกษาไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีในการบริหารและจัดการศึกษา ประพฤติปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคน ครองงาน และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

2. เป็นผู้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีภาวะผู้นำที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวุฒิทางอารมณ์ มีความคิดแบบประชาธิปไตย และมีการทำงานเป็นทีม

3. เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารการศึกษา ได้แก่ ความรู้ทั่วไปการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และความรู้เฉพาะตำแหน่งตามภารกิจของสถานศึกษา

4. เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ในการบริหารและจัดการศึกษา ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสร้างความมุ่งหวังในอนาคต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และแนวทางการพัฒนาการศึกษา และสอดคล้องกับ ธีระ รุณเจริญ (2546: 21-22) กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ว่าด้วยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จะมีคุณลักษณะสำคัญ 3 ด้าน ประกอบด้วย

ก. คุณลักษณะทางวิชาชีพ

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีลักษณะความเป็นผู้นำที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มีความวิสัยทัศน์ มีเป้าหมายทางการศึกษา มีการวางแผนการทำงาน มีความสามารถมีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะการบริหารที่ดี มีการประเมินการทำงานครบวงจร มีประสบการณ์ด้านการบริหารเป็นอย่างดี และมีความตั้งใจจริงในการบริหารงานโรงเรียนด้วยความเชี่ยวชาญ ในวิชาชีพของตน สามารถปฏิบัติงานตามรูปแบบของการตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วม และบริหารงานโดยมุ่งเน้นประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข. คุณลักษณะส่วนบุคคล

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีของบุคลากรในสถานศึกษา มีบุคลิกภาพที่ดี มีปฏิภาณไหวพริบดี มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรับผิดชอบสูง มีใจกว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม มีความวิริยะอุตสาหะ มีความเสียสละ มีความสม่ำเสมอ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงาน และเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน

คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนวัดยอดพระพิมพ์ที่พบทั้งหมดนั้น พบว่าคุณลักษณะด้านการมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการเด่นชัดที่สุด สอดคล้องกับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550: 36) ซึ่งรายงานว่าคุณครูเป็นผู้บริหารเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบายทิศทาง แนวการปฏิบัติทั้งในแผนกลยุทธ์ 3 ปี(2547-2549) และแผนปฏิบัติการประจำปีโดยมีเป้าหมายในการบริหารจัดการศึกษา เน้นการปฏิรูปและการประกันคุณภาพสถานศึกษา โดยจัดโครงสร้างการบริหารงานเป็น 4 งาน งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานทั่วไป การบริหารงานในสถานศึกษาโดยได้รับความร่วมมือในการจัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ จากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ทั้งการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนงบประมาณ โดยทุกคนมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารคุณลักษณะที่ดีอีกประการหนึ่งของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระ

พิมล คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานและชุมชน ซึ่งสามารถสร้างความศรัทธาจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อการจัดการศึกษา จากหลายหน่วยงานในชุมชน โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี ได้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนการศึกษาให้กับโรงเรียนเป็นประจำทุกปี

ด้านการบริหารสถานของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล แบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ การกำหนดขอบข่ายและกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาประกอบด้วย การมอบหมายงาน ได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้รับผิดชอบ การบริหารตามขอบข่ายภารกิจของโรงเรียน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากรและงานบริหารทั่วไป และการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยข้อค้นพบจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อุทัย บุญประเสริฐ (2546: 9-15) กล่าวว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญอย่างยิ่งในการปรับปรุงการศึกษาระบบบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยหลักการ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่หน่วยปฏิบัติการโดยตรงซึ่งหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่หมายถึงตัวโรงเรียนหรือสถานศึกษา
  2. การบริหารโดยหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แทนที่จะเป็นการบริหารโดยหน่วยกลางเป็นหลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชนหรือชุมชน
  3. การบริหารตนเอง ด้วยตนเองเป็นสำคัญ
  4. การบริหารจัดการที่ตอบสนองหรือสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- เป็นการบริหารจัดการที่สามารถตอบสนองลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนที่แตกต่างกัน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า การบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารเป็นข้อที่มีความเด่นชัดที่สุด จากการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ทราบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ส่งผลให้การบริหารงานของโรงเรียนวัดยอดพระพิมลบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของครูโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

จากข้อค้นพบของการวิจัยคุณลักษณะครู โรงเรียนวัดยอดพระพิมล ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ ครูมีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบในด้านการเรียนการสอน มีความรักและสามัคคีกันและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ซึ่งข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ มีส่วนที่สอดคล้องกับเก็งกนก เอื้องวงศ์ (2547: สรุปผลวิจัย) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัจจัยภายในที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ปัจจัยหนึ่ง คือ

ปัจจัยด้านบุคลากร ได้แก่ 1) ครูมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ 2) ครูมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ และทัศนคติที่ดีในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง 3) ครูเชื่อว่าการประกันคุณภาพเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน 5) ครูมีความเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน 6) ครูมีความภาคภูมิใจในโรงเรียน

จากข้อสรุปที่พบว่าครูมีความสามารถและมีความรับผิดชอบในด้านการเรียนการสอน สอดคล้องกับรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2550: 43) ซึ่งได้ทำการประเมิน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล รอบที่สอง ได้กล่าวถึง จุดเด่นของครูผู้สอนว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูรู้ และเข้าใจเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีการวิเคราะห์ทัศนคติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ เทคโนโลยีในการพัฒนาตนเองและผู้เรียน มีการประเมินผลการเรียนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียน และอิงพัฒนาการของผู้เรียน นอกจากนี้ข้อสรุปของการวิจัยครั้งนี้ ยังพบว่าครูเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง ที่ทำให้โรงเรียนวัดยอดพระพิมลประสบความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษา

หากพิจารณาถึงข้อสรุป ที่พบว่าในด้านคุณลักษณะของครูที่มีความสามารถและความ รับผิดชอบในด้านการเรียนการสอน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่โดดเด่นกว่าคุณลักษณะอื่นๆ ที่พบในการ ศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อโรงเรียนได้จัด โครงสร้างองค์กรเพื่อพัฒนานักเรียน โดยจัด ไว้ในแผนงานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จัดทำโครงการเสริมสร้าง ศักยภาพครู โครงการนิเทศภายใน โครงการพัฒนาครูเกณฑ์มาตรฐาน โครงการวิจัยในชั้นเรียน และ โครงการพัฒนาครู ICT ทั้งหมด 5 โครงการ เพื่อแนะนำ กำกับ ติดตาม ให้ครูมีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และประการสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ครูมีความรัก และสามัคคีกันและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน รวมทั้งครูในโรงเรียนส่วนหนึ่งเป็นคนท้องถิ่น จึง ทำให้ครู โรงเรียนวัดยอดพระพิมลกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และสามารถที่จะประสาน ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในด้านการเรียนและด้านอื่นๆ

ตอนที่ 3 ลักษณะของชุมชนที่แวดล้อมโรงเรียนวัดยอดพระพิมล

จากข้อค้นพบของการวิจัยถึงลักษณะของชุมชนที่แวดล้อม โรงเรียนวัดยอดพระพิมล แบ่งออกได้เป็น 2 ประการ คือ สภาพแวดล้อมล้อมทั่วไป และด้านการให้ความร่วมมือ หรือให้การ สนับสนุน โรงเรียนซึ่งข้อค้นพบของการวิจัยนี้ สอดคล้องกับเก็ทกนก เอื้อวงศ์ (2547: สรุปผลวิจัย) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ปัจจัยหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ 1) การที่ชุมชนให้ ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 2) ชุมชนให้การสนับสนุน

ด้านต่างๆ โดยคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการได้บางส่วน และมี ส่วนที่สอดคล้องกับณัฐชาย แสงภู่วงษ์ (2546: 30) ได้สรุปว่าชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุน การจัดการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการสนับสนุนให้ความร่วมมือ หรือการ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาควรมีลักษณะดังนี้ คือ การให้ข้อมูลพื้นฐาน หรือเป็นแหล่งวิชาการ การเป็นคณะกรรมการโรงเรียนหรือที่ปรึกษา การร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ และการให้ข้อเสนอแนะ การสนับสนุนกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ การประสานงาน และการประเมินผลนอกจากนี้ผลการวิจัย ยังพบว่า การให้การสนับสนุนทางการศึกษากับโรงเรียนวัดยอดพระพิมลนั้น สามารถจำแนกได้ เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่ง โรงเรียนเป็นฝ่ายไปขอรับการสนับสนุนจากชุมชนและลักษณะ ที่สองชุมชนเป็นฝ่ายเข้ามาให้การสนับสนุนโรงเรียน แต่ไม่ว่าจะเป็นไปในลักษณะใดก็ตาม ทั้ง โรงเรียนและชุมชนล้วนมีความสัมพันธ์พื้นฐานและเกี่ยวข้องกันมาก่อน เช่น การเป็นผู้ปกครอง การเป็นศิษย์เก่า การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน การเป็นบุคคลที่มีความสนิทคุ้นเคย กับผู้บริหารโรงเรียน หรือคณะครู ซึ่งเป็นผลให้เกิดความร่วมมือหรือให้การสนับสนุนโรงเรียน

5. ข้อเสนอแนะ

ในส่วนของข้อเสนอแนะนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อสรุปการวิจัยและอภิปรายผล โดยได้แบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้และข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ในส่วนของข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับหน่วยปฏิบัติซึ่งได้นำเสนอ ดังนี้

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.2.1 จากผลของการศึกษาวิจัยที่พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีภาวะผู้นำ และ ความสามารถในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามที่ผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกันกำหนดภาพแห่งการคาดหวังได้นั้น หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนควรให้ความสำคัญเป็น พิเศษ โดยการให้ขวัญกำลังใจโดยการยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ผู้ที่มีผลงาน และการพิจารณาความดี ความชอบอย่างยุติธรรม การพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายให้ดำรงตำแหน่งใน โรงเรียนที่มีคุณภาพที่มี ขนาดใหญ่ขึ้น

5.2.2 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่าครูที่มีความรับผิดชอบและมีความสามารถในการ สอน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ คือ

เป็นคนดี คนเก่งละมีความสุขนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบการปรับปรุงวิทยฐานะ ตั้งแต่ระดับ
กระทรวงลงมาควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลงานเชิงประจักษ์ของครูที่ยึดคุณภาพนักเรียน
เป็นหลักโดยการกำหนดหลักเกณฑ์พิจารณาให้ค่าน้ำหนักสูงกว่าด้านอื่นๆ

5.2.3 จากผลการศึกษาวิจัยที่พบว่า การบริหาร โรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
ส่งผลให้การบริหารงานต่างๆ ในโรงเรียนบรรลุความสำเร็จ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนควรมีนโยบายในการใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารอย่าง
จริงจัง

5.2.4 จากการศึกษาวิจัยที่พบว่า ชุมชนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน
โรงเรียนให้พัฒนาก้าวหน้า ดังนั้นหน่วยงานต้นสังกัดของโรงเรียนควรกระจายอำนาจให้ชุมชนมี
ส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โรงเรียนให้มากกว่าเดิม โดยจัดทำกฎระเบียบเป็นแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

5.3 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับหน่วยปฏิบัติ

5.3.1 จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมอบหมายงานให้กับ
ผู้รับผิดชอบโดยยึดหลักความรู้ ความสามารถ ส่งผลกรปฏิบัติงานบรรลุความสำเร็จอย่างมี
ประสิทธิภาพนั้น จากแนวคิดการบริหารและจัดการยุคโลกาภิวัตน์ ที่เน้นการกำหนดแนวทางการ
ดำเนินการด้านวิสัยทัศน์ ภารกิจ นโยบาย วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ ดังนั้นผู้บริหาร โรงเรียนจะต้อง
มีการกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ การปฏิบัติงานให้ทันต่อ
กระแสการเปลี่ยนแปลง

5.3.2 จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อ
ชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ
อุดหนุนการศึกษาจากองค์กรส่วนท้องถิ่น ดังนั้นโรงเรียนจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษในด้านความ
ถูกต้องและความโปร่งใสด้านการใช้เงิน และควรมีการแต่งตั้งบุคคลจากชุมชนให้มีส่วนร่วมเป็น
กรรมการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงินหรือวัสดุที่ได้รับบริจาคจากชุมชน

5.3.3 จากผลการศึกษาวิจัยพบว่าครูเป็นปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกัน
คุณภาพการศึกษา ดังนั้นโรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู ให้สามารถจัดกิจกรรม
การเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้น
พื้นฐาน รวมทั้งการธำรงรักษาครูให้อยู่ในโรงเรียนให้นานที่สุด โดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการ
บริหาร โรงเรียน

5.3.4 จากผลการศึกษาวิจัยพบว่า ชุมชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาโรงเรียน
เนื่องมาจากผู้บริหาร โรงเรียนและครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจัง มีความรักและสามัคคีกัน

รวมถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ดังนั้นโรงเรียนจะต้องรักษาความเชื่อมั่นและศรัทธาของชุมชน ที่มีต่อโรงเรียนตลอดไป

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

5.4.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดเล็กบ้างในโอกาสต่อไป

5.4.2 ควรมีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่

5.4.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการของโรงเรียนเพื่อให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2538) คู่มือแนะแนว เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- _____ (2545) การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวการ
ดำเนินงาน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- กฤษณ์ ศรีอินทร์สุทธิ (2552, กรกฎาคม 14) นายองค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี (สัมภาษณ์)
เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2547) “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ
ในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายงานการวิจัยที่
ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน) ประเภทนิสิตนักศึกษา
- จิระพันธ์ พิมพ์พันธ์ (2539) 24 ปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน : บนเส้นทางของการ
ปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- ฉลวย ศรีอินทร์สุทธิ (2552, กรกฎาคม 10) ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สัมภาษณ์)
ฉัฐชาย แสงภู่วังษ์ (2546) “ปัจจัยที่ส่งผลให้สถานศึกษาได้รับรางวัลพระราชทาน : ศึกษาเฉพาะ
กรณีโรงเรียนวัดลานคา” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี
- ชาญวิทย์ นรจีน (2552, กรกฎาคม 14) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล
(สัมภาษณ์)
- ณรงค์ อินทร์สุข (2548) “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา
- คุณฤทัย โยเหลา อ้อมเดือน สดมณี และวันเพ็ญ วรวงศ์พงศา (2545) “ปัจจัยระดับครูและระดับ
โรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการประกันคุณภาพ
การศึกษาของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขต
การศึกษา 1” งานวิจัยส่วนบุคคลได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไปจาก
คณะกรรมการวิจัยการศึกษา การศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ
- เด็จ สว่างอรุณ (2552, กรกฎาคม 9) ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สัมภาษณ์)
ธีระ รุญเจริญ (2546) การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร ข้าวฟ่าง

- นักเรียน (2552, กรกฎาคม 16) โรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สนทนากลุ่ม)
- ปลมภรณ์ สุขสะอาด (2552, กรกฎาคม 10) ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สัมภาษณ์)
- แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2548: โรงเรียนวัดยอดพระพิมล
- _____ . 2549: โรงเรียนวัดยอดพระพิมล
- _____ . 2550: โรงเรียนวัดยอดพระพิมล
- พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง
- พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2524 กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง
- พร วิมานจันทร์ (2552, กรกฎาคม 15) ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สัมภาษณ์)
- พรชัย พุ่มมาละ (2552, กรกฎาคม 13) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สัมภาษณ์)
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
- ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอน 74 ก หน้า 23-24
- มิ่งขวัญ นรจีน (2552, กรกฎาคม 15) ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สัมภาษณ์)
- ยงยุทธ ขะบุญธง (2548) “การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายใน ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน”
- วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เรืองเดช เฟื่องจันทร์ (2546) “การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วาสนา สนไชย (2552, กรกฎาคม 10) ครูชำนาญการ โรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สัมภาษณ์)
- วิชา หาญมณี (2546) “การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- วิรุฬ แสงงาม (2543) “การประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญในจังหวัดปัตตานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สงบ ลักษณะ (2541) “แนวทางประกันคุณภาพการศึกษา” วารสารข้าราชการครู (สิงหาคม-กันยายน 2541)

- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2550) *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (2545) *ผู้บริหารมืออาชีพ (อัดสำเนา)*
- สมประสงค์ วิทย์เกียรติ (2552) *นวัตกรรมในการศึกษา นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช*
- สำนักงานเขตพื้นที่นนทบุรี เขต 2 (2551) *รายงานข้อมูลสารสนเทศผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 2 ของ สมศ. ในสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษนนทบุรี เขต 2: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษนนทบุรีเขต 2*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) *แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- _____ (2543) *เด็กเรียนรู้ด้วยครูมืออาชีพ* กรุงเทพมหานคร ที.พี. พรินท์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- _____ (2546) *รายงานวิจัยปฏิบัติการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ พัสดุภัณฑ์
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549) *มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบสอง (พ.ศ. 2549-2553): สมศ.*
- _____ (2546) *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- _____ (2545) *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล* กรุงเทพมหานคร: สมศ.
- _____ (2550) *รายงาน การประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล* กรุงเทพมหานคร: สมศ.
- _____ (2551) *รายงานประจำปี 2551* กรุงเทพมหานคร: สมศ.
- สุภรัตน์ รตตะสา (2552, กรกฎาคม 15) *ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สัมภาษณ์)*
- สุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ (2552, กรกฎาคม 13) *ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนวัดยอดพระพิมล (สัมภาษณ์)*
- องค์การบริหารส่วนตำบลขุนศรี (2551) *แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาชาวบ้าน (อัดสำเนา)*
- อุทัย บุญประเสริฐ (2540) *หลักการบริหารแบบฐานโรงเรียน (SBM)* กรุงเทพมหานคร เอส.ดี.เพรส

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายวีรพงษ์ คล้ายสอน
วัน เดือน ปีเกิด	23 กุมภาพันธ์ 2503
สถานที่เกิด	ตำบลหนองเพรางาย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	ศษ.บ. วิชาเอกประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหนองเพรางาย อำเภอไทรน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 2 รหัสไปรษณีย์ 11150
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองเพรางาย สำนักงานเขตพื้นที่นนทบุรี เขต 2